

Herindelingsadvies nieuwe gemeente Haarlemmermeer

*tot samenvoeging van de gemeenten
Haarlemmerliede en Spaarnwoude
en Haarlemmermeer*

14 maart 2017

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2019 gaan de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de gemeente Haarlemmermeer samen verder als één nieuwe gemeente. De nieuwe gemeente heeft straks 150.000 inwoners, eenendertig dorpen, buurtschappen en kernen, veel groen en een grote bedrijvigheid. Deze vernieuwde, grote gemeente zal straks een sterke positie in de regio innemen, en daarmee de belangen van inwoners, ondernemers en anderen in de gemeente meer dan ooit kunnen behartigen.

Het document hierna is een zogenoemd herindelingsadvies. Het schetst de gezamenlijke visie op de toekomst van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer en is de basis voor het wetsvoorstel dat ten grondslag ligt aan de herindeling.

Aanleiding

Op 16 juni 2015 besloot de gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude om niet zelfstandig verder te gaan. Samenvoeging met een buurgemeente kan de bestuurskracht versterken zodat de gemeente haar belangen goed kan blijven behartigen. De twee belangrijkste kernwaarden voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude zijn het beschermen van de groene ruimte tussen Haarlem en Amsterdam en het versterken van de leefbaarheid van de kernen.

Met een aantal buurgemeenten zijn de mogelijkheden van een samenvoeging met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude verkend. Dit leidde op 28 juni 2016 tot het besluit om per 1 januari 2019 samen te gaan met de gemeente Haarlemmermeer. Samen kunnen zij een gemeente vormen die dicht bij de burgers staat en inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een hoge kwaliteit van dienstverlening biedt. Een gemeente die een stevige positie inneemt in de regio, met voldoende invloed in overlegorganen en samenwerkingsverbanden om de gemeenschappelijke doelen te bereiken. Een gemeente die daarnaast een gezonde financiële huishouding voert, een aantrekkelijke werk-omgeving biedt voor medewerkers en in staat is om het steeds zwaardere takenpakket van gemeenten goed te blijven vervullen.

Natuurlijk verbonden

De gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer zijn logische, 'natuurlijke' partners. De gemeenten zijn al meer dan anderhalve eeuw met elkaar verbonden: historisch, cultureel, landschappelijk, sociaal en bestuurlijk. Beide gemeenten hebben naast een sterk economisch profiel een open, agrarisch en groen karakter. Ook hebben ze dezelfde visie op landschap, gemeenschap en bestuur.

Toekomstperspectief

De nieuwe gemeente Haarlemmermeer telt 150.000 inwoners en eenendertig dorpen en kernen waar het goed wonen, werken en recreëren is. De eenendertig dorpen en kernen hebben elk een eigen karakter. Met een doordacht dorpen- en kernenbeleid zal de nieuwe gemeente die eigenheid behouden en versterken. Speciale aandacht gaat uit naar de woningbouw, de bereikbaarheid en het op peil houden van de voorzieningen in de dorpen en kernen. Zo zal de gemeente zich hard maken voor investeringen in goed openbaar vervoer.

De nieuwe gemeente heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor kleine en grote bedrijven. De gemeente profiteert van de ligging tussen Amsterdam, Haarlem en Leiden, de aanwezigheid van Schiphol en de nabijheid van de havens van Amsterdam en IJmuiden. Dit maakt van de gemeente een economische motor van formaat. In de groene zones krijgen bedrijven de ruimte om agrarische en recreatieve activiteiten te ontplooiën.

De nieuwe gemeente streeft naar een goede balans tussen rust, ruimte en groen aan de ene kant en grootstedelijke dynamiek en bedrijvigheid aan de andere kant. De gemeente borduurt daarin voort op de beleidsstandpunten van de huidige gemeenten. Zo zoekt de gemeente een evenwicht tussen de lusten en lasten van Schiphol, vanuit het perspectief van de inwoners.

De gemeente vormt een unieke groene buffer in de noordelijke Randstad. Er is volop ruimte voor landbouw, recreatie en landelijk wonen. De nieuwe gemeente bevordert recreatie in de uitgestrekte natuur- en recreatiegebieden. Dit houdt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. De gemeente wil het open, groene landschap met zijn kenmerkende waterlopen behouden en beschermen. Uitbreiding van de Amsterdamse haven naar de Houtrakpolder past daar niet bij.

De gemeentelijke dienstverlening blijft ten minste op het huidige niveau, met digitale dienstverlening waar het kan en persoonlijke service waar gewenst. Naast het raadhuis in Hoofddorp kent de nieuwe gemeente in ieder geval servicecentra in Halfweg en Nieuw-Vennep.

Financiële aspecten

Bij het vaststellen van de gemeentebelastingen wordt uitgegaan van de situatie in de gemeente Haarlemmermeer. Dit betekent voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude dat de lokale lasten voor inwoners dalen, maar dat de onroerende zaakbelasting voor bedrijven stijgt.

Vervolg

Op 13 december 2016 hebben beide gemeenteraden het herindelingsontwerp vastgesteld. Het herindelingsontwerp heeft 8 weken ter inzage gelegen. De ingekomen zienswijzen, de gesprekken met en schriftelijke reacties van buurgemeenten hebben geen aanleiding gegeven om wijzigingen in het herindelingsontwerp en ontwerp-herindelingsadvies aan te brengen. Beide gemeenten houden met overtuiging vast aan het herindelingsontwerp en voelen zich hierin gesteund door de vele positieve zienswijzen van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en buurgemeenten.

Het herindelingsadvies wordt naar Gedeputeerde Staten van Noord-Holland gestuurd. Gedeputeerde Staten sturen het advies, vergezeld van hun eigen zienswijze, naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Vervolgens start de procedure om de herindeling wettelijk te regelen. Dit hele proces is er op gericht dat de nieuwe gemeente Haarlemmermeer per 1 januari 2019 kan functioneren.

Inhoudsopgave

<i>Samenvatting</i>	1
1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel en totstandkoming	1
1.3 Uitgangspunten	2
1.4 Leeswijzer	2
2. Situatiebeschrijving huidige gemeenten	3
2.1 Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude	3
2.2 Gemeente Haarlemmermeer	4
2.3 Financiële aspecten van de huidige gemeenten	6
3. Voorgeschiedenis en onderbouwing	9
3.1 Voorgeschiedenis	9
3.2 Onderbouwing van deze herindeling	12
4. Toekomstperspectief	17
4.1 Visie op de nieuwe gemeente Haarlemmermeer	17
4.2 Ambities en aandachtspunten voor de nieuwe gemeente	19
4.3 Financiële aspecten van de nieuwe gemeente	25
4.4 Personele aspecten	27
5. Toetsing van de herindeling	28
5.1 Criteria ministerie van BZK	28
5.2 Criteria provincie Noord-Holland	31
5.3 Conclusie toetsing	32
6. Vervolgstappen	33
6.1 Van herindelingsontwerp naar herindelingsadvies	33
6.2 Wetgevingsproces	34
Bijlagen	1
1. I. Kaart nieuwe gemeentegrenzen	1
2. II. Logboeken maatschappelijk draagvlak	2
3. III. Gemeenschappelijke regelingen	12

1. Inleiding

Voor u ligt het herindelingsadvies waarin de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer de beoogde samenvoeging per 1 januari 2019 voorstellen, toelichten en onderbouwen.

1.1 Aanleiding

De raden van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer hebben op respectievelijk 28 juni 2016 en 6 juli 2016 het principebesluit genomen om beide gemeenten per 1 januari 2019 samen te voegen om een nieuwe gemeente te vormen. Met deze besluiten hebben de beide raden aan de colleges van burgemeester en wethouders (B en W) de opdracht gegeven een herindelingsontwerp op te stellen en de verdere voorbereidingen voor de samenvoeging te starten.

Aan deze principebesluiten is een zorgvuldig en intensief proces voorafgegaan van verkennen en onderzoeken door de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Dit heeft geleid tot een keuze voor de gemeente Haarlemmermeer als gewenste herindelingspartner. Vervolgens heeft de raad van Haarlemmermeer hetzelfde besluit genomen met Haarlemmerliede en Spaarnwoude als herindelingspartner.

Op 13 december 2016 hebben beide raden het herindelingsontwerp vastgesteld. Het herindelingsontwerp heeft 8 weken ter inzage gelegen. Er zijn in totaal 214 zienswijzen binnengekomen. 42 daarvan zijn individueel ingediend, 172 zienswijzen zijn collectief ingediend. 194 zienswijzen ondersteunen de herindeling en 20 zienswijzen plaatsen kanttekeningen bij het herindelingsontwerp.

In de reactienota, die als bijlage bij dit herindelingsadvies is gevoegd, zijn de ontvangen zienswijzen van een reactie voorzien. De ingekomen zienswijzen, de gesprekken met en schriftelijke reacties van buurgemeenten hebben geen aanleiding gegeven om wijzigingen in het herindelingsontwerp en ontwerp-herindelingsadvies aan te brengen. Beide gemeenten houden met overtuiging vast aan het herindelingsontwerp en voelen zich hierin gesteund door de vele positieve zienswijzen van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en buurgemeenten.

1.2 Doel en totstandkoming

Voor samenvoeging van gemeenten¹ bestaat een wettelijk kader in de vorm van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). Deze wet schrijft voor dat een herindeling bij wet geregeld wordt; deze wet moet door de Tweede en Eerste Kamer worden aangenomen. Aan gemeenten die op eigen initiatief overgaan tot gemeentelijke herindeling ('van onderop') schrijft de Wet arhi voor dat zij het voorstel tot samenvoeging toelichten en onderbouwen in een herindelingsontwerp en herindelingsadvies. Naast het wettelijke voorschrift dient het herindelingsadvies ook andere doelen. Het stelt de gemeentebesturen in staat de voorbereidingen op de samenvoeging verder uit te werken en de contouren van de nieuwe gemeente te schetsen. Daarnaast is het een informatiebron over de beoogde samenvoeging voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit de beide gemeenten.

Dit herindelingsadvies is een gezamenlijk document van de colleges van B en W van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer, dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan de

¹ In dit herindelingsadvies worden de termen 'samenvoeging', 'herindeling', 'bestuurlijke fusie' of 'fusie' gebruikt voor de wettelijke definitie: "wijziging van gemeentelijke indeling" conform artikel 1 lid c Wet arhi.

beide gemeenteraden. Het verbindt de belangrijkste elementen uit het beleid, de visies en de plannen uit de beide gemeenten.

1.3 Uitgangspunten

Voor de voorgestelde herindeling gelden de volgende uitgangspunten:

- de huidige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer worden samengevoegd, waardoor per 1 januari 2019 de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaat. De buitengrenzen van de huidige gemeenten vormen de buitengrens van de nieuwe gemeente;
- deze samenvoeging is geen doel op zich. Het is een middel om een toekomstbestendige en robuuste gemeente te vormen die in staat is de opgaven van de huidige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer adequaat en in samenhang op te pakken;
- de beginselverklaring en het bestuurlijk convenant alsmede de raadsbesluiten van 28 juni 2016 en 6 juli 2016 zijn leidend.

1.4 Leeswijzer

Dit herindelingsadvies is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

- hoofdstuk 2 beschrijft de huidige gemeenten en hun sociaal-maatschappelijke, ruimtelijke, economische, organisatorische en financiële kenmerken;
- hoofdstuk 3 beschrijft de voorgeschiedenis en geeft de onderbouwing van de voorgestelde samenvoeging;
- hoofdstuk 4 schetst het toekomstperspectief en de aandachtspunten voor de nieuwe gemeente;
- hoofdstuk 5 bevat de toetsing van de herindeling aan de criteria van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
- hoofdstuk 6 schetst de vervolgstappen na dit herindelingsadvies.

Bijlagen:

- I. Kaart nieuwe gemeentegrenzen
- II. Logboek maatschappelijk draagvlak
- III. Gemeenschappelijke regelingen

2. Situatiebeschrijving huidige gemeenten

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste kenmerken van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Tabel 2.1 toont de kerncijfers van beide gemeenten.

Tabel 2.1 – Kerncijfers gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer²

Gemeente	Inwoners	Oppervlakte in km ²	Kernen	Raadszetels	Personeel in fte's	Banen
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5.578	20,9	5	11	35	1.990
Haarlemmermeer	144.518	185,1	26	39	845	128.960

2.1 Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is een relatief kleine gemeente met een landelijk karakter, gelegen in de provincie Noord-Holland. De gemeente wordt omringd door de grootstedelijke gemeenten van Amsterdam aan de oostkant en Haarlem aan de westkant. De noordgrens van de gemeente wordt gemarkeerd door het Noordzeekanaal, dat de haven van Amsterdam met de Noordzee verbindt. Ten zuiden van de gemeente bevindt zich de gemeente Haarlemmermeer; de partnergemeente voor de huidige herindeling.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude kent vijf dorpse kernen: Spaarndam, Halfweg, Spaarnwoude, Haarlemmerliede en Penningsveer. De gemeente heeft zo'n 5.500 inwoners en is waterrijk, met watergrenzen aan de noord-, west- en zuidzijde. De gemeente heeft een open, landelijk karakter. Hiermee vormt zij een groene zone midden in een grootstedelijk gebied. Deze groene zone vormt een belangrijke natuurlijke buffer tussen de grootstedelijke gebieden van Amsterdam en Haarlem. Dit maakt de gemeente van regionaal belang.

Economische kenmerken

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is een landelijke gemeente met een beperkte economische activiteit. Een groot deel van de economische activiteiten in de gemeente heeft te maken met recreatie en toerisme; hierin vervult de gemeente een regionale functie. Inwoners van Amsterdam, Velsen, Haarlem en van andere kernen en steden in de omgeving komen naar de recreatiegebieden in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Daarnaast kent de gemeente een relatief grote agrarische sector. Ook is er veel ruimte voor grote evenementen, zoals muziekfestivalen. Ten slotte is op het oude CSM-suikerfabrieksterrein het bedrijventerrein SugarCity in ontwikkeling.

Sociaal-maatschappelijke kenmerken

De woon- en leefgebieden in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude worden gekenmerkt door een dorpse kleinschaligheid en binnen de dorpen hebben zich hechte gemeenschappen gevormd waar leefbaarheid en betrokkenheid hoog in het vaandel staan. De verschillende dorpen en kernen hebben elk andere sociale en economische oriëntaties, maar zijn met elkaar verbonden door het gemeenschappelijke groene landschap en bijbehorende kwaliteiten.

² Alle cijfers per 1 januari 2016.

Raadszetels en Personeel: gemeentelijke cijfers. Inwoners, Oppervlakte, Wijken en kernen: CBS. Aantal banen: LISA.

Wonen

Het woonklimaat in Haarlemmerliede en Spaarnwoude kenmerkt zich door een groene en ruime omgeving, te midden van het stedelijke gebied van de noordelijke Randstad. De kleine, hechte en vitale dorpen en kernen hebben de karakteristiek van een echt gezinswoonmilieu, kennen een grote sociale samenhang en de inwoners zijn over het algemeen sterk verbonden aan hun woonplaats. De woningvoorraad richt zich in de eerste plaats op de eigen bevolking. Er zijn meer woningen noodzakelijk, waarbij diversiteit in het woningaanbod moet worden nagestreefd. Hierbij moet met name worden gedacht aan het aanbod van woningen voor jongeren en ouderen. Het benutten van de beschikbare ruimte binnen de kernen zorgt, behalve voor meer woningen, ook voor een open en veilige omgeving. Het voorkomt leegstand en verrommeling en zorgt voor een prettige leefomgeving met meer uitstraling.

Infrastructuur

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude ligt ingeklemd tussen Amsterdam en Haarlem. Zij biedt ruimte aan de rijkswegen A9 en A200 die Amsterdam met Haarlem en de rest van Noord-Holland verbinden. Langs de A200 ligt ook de oudste spoorweg van Nederland, die tussen Amsterdam en Haarlem. Sinds 2012 kent deze spoorverbinding een treinstation in Halfweg.

Recreatie

Het groene karakter van de gemeente is terug te vinden in de aanwezigheid van een aantal recreatiegebieden, waaronder het 3.000 hectare grote recreatiegebied Spaarnwoude. In de gemeente bevindt zich een grote hoeveelheid cultureel erfgoed, zoals de Uitwateringssluizen bij Halfweg en Spaarndam, Stoomgemaal Halfweg en De Suikerfabriek van 1863. Net als Haarlemmermeer maakt Haarlemmerliede en Spaarnwoude deel uit van de Stelling van Amsterdam.

Kenmerken bestuur en organisatie

De gemeentelijke organisatie staat dichtbij in de samenleving. In de ambtelijke organisatie werken 35 fte's, verdeeld over drie afdelingen. Medewerkers werken aan meerdere beleidsterreinen en zijn gericht op uitvoering en resultaten buiten. De organisatie is gericht op dienstverlening aan de burger. Daarbij zijn zowel digitale toegankelijkheid, telefonische bereikbaarheid, persoonlijk contact als ruime bereikbaarheid leidend. Met een kleine maar flexibele organisatie worden de doelen van politiek en maatschappij vormgegeven. De ontwikkeling van organisatorische wendbaarheid, verdere digitalisering en 'de basis op orde' zijn daarbij speerpunten.

Voor de uitvoering van diverse taken, zoals het sociale domein en de gemeentelijke belastingen, heeft de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude gekozen voor samenwerkingsverbanden met andere gemeenten. Met betrekking tot de uitvoering van het collegeprogramma wordt de omslag gemaakt van het formuleren van beleid naar uitvoering van projecten.

De organisatie kenmerkt zich door korte lijnen met de bestuurders en met de samenleving. Per dorp is een dorpswethouder benoemd die het contact onderhoudt en regelmatig overleg voert met belanghebbenden. Burgerparticipatie is een belangrijk uitgangspunt, wat betekent dat burgers actief worden betrokken in beleids- en besluitvormingstrajecten. Er vindt veel overleg plaats met het maatschappelijke middenveld en er worden regelmatig bijeenkomsten georganiseerd met inwoners over belangrijke thema's of plannen.

2.2 Gemeente Haarlemmermeer

De huidige gemeente Haarlemmermeer is een 100.000+-gemeente, gelegen tussen stedelijke gebieden van Amsterdam, Haarlem en Leiden. De gemeente ligt in het zuiden van de provincie Noord-Holland. Haar grenzen worden aan alle kanten gevormd door water. De gemeente wordt gekenmerkt door een mix van dorps- en stedelijke bebouwing en open landelijk gebied. In totaal kent de gemeente 26 dorpen en kernen, waarvan Hoofddorp en Nieuw-Vennep de grootste zijn.

Economische kenmerken

De economische activiteiten in de gemeente Haarlemmermeer worden voornamelijk gekenmerkt door de aanwezigheid van de internationale luchthaven Schiphol. Niet alleen de luchthaven zelf maar ook de omliggende hotels, transport-, logistiek- en distributiebedrijven en de bijbehorende dienstverlening geven de gemeente een sterke economische impuls. In de gemeente is ruimte voor een gevarieerde schaal aan bedrijvigheid; niet alleen grote maar ook kleine bedrijven kunnen er terecht. Ook is er een groot aantal bedrijven in de agrarische sector. Tot slot neemt het aantal ZP-ers in de gemeente toe, wat impact heeft op de variëteit en dynamiek van de totale bedrijvigheid.

Sociaal-maatschappelijke kenmerken

In de gemeente Haarlemmermeer bevindt zich een diversiteit aan verschillende dorpen en kernen die elk hun eigen identiteit hebben. Hoewel de grootste kernen van Haarlemmermeer een stedelijk karakter hebben, wordt de gemeente ook gekenmerkt door kleinschaligheid en een hechte gemeenschapszin onder de inwoners. De maatschappelijke participatiegraad is hoog. Er is een lage werkloosheid en een bloeiende economie. De stedelijke kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep vervullen een centrumfunctie binnen de gemeente, maar de omliggende landelijke dorpen en kernen oriënteren zich in sociale, culturele en economische zin ook op omliggende gemeenten in de regio.

Wonen

In Haarlemmermeer is het aantrekkelijk wonen. De oude dorpen en nieuwe wijken bieden een variëteit aan woonmilieus met een mix van woningtypen. Er zijn voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in de verschillende levensfasen. Goede infrastructurele verbindingen maken werk-, winkel- en recreatiegebieden toegankelijk.

De gemeente Haarlemmermeer staat nog steeds voor een grote ruimtelijke opgave. In Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Badhoevedorp wordt binnenstedelijke woningbouw gerealiseerd. Ook de uitbreiding van Hoofddorp aan de zuidzijde is een grote ontwikkelopgave. Tenslotte zijn er mogelijkheden woningen te bouwen in de dorpen in Haarlemmermeer-West.

Infrastructuur

De gemeente kent een aantal belangrijke infrastructurele werken die van regionaal of zelfs nationaal belang zijn. Binnen de gemeentegrenzen bevindt zich de internationale luchthaven Schiphol, de op drie na grootste luchthaven van Europa. Van en naar Schiphol loopt een samenstel van spoorlijnen die de grootstedelijke gebieden binnen de Randstad met elkaar verbinden. De gemeente wordt ook doorkruist door de rijkswegen A4, A5, A9 en A44, inclusief de onderlinge knooppunten van deze rijkswegen. Hiermee vormt de gemeente Haarlemmermeer een belangrijk schakelpunt tussen de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland.

Recreatie

De gemeente Haarlemmermeer biedt een aantal aantrekkelijke recreatiegebieden. Gebieden zoals het Haarlemmermeerse bos, de Groene Weelde en Venneperveld zijn uitstekende locaties voor de dagrecreatie. Om tegemoet te komen aan de behoeften te recreëren zet de gemeente in op realisatie van de nieuwe recreatiemogelijkheden als PARK21 (duizend hectare), maar ook kleinschaliger groen, zoals Park Vijfhuizen. Daarnaast is Haarlemmermeer onderdeel van de Stelling van Amsterdam en bevindt zich er het gemaal de Cruquius, met de grootste stoommachine ter wereld.

Kenmerken bestuur en organisatie

In de ambtelijke organisatie van de gemeente Haarlemmermeer werkt 845 fte (1 januari 2016) aan personeel. De organisatie is ingedeeld in 18 clusters en stafbureaus met daaronder teams. De organisatie werkt vanuit de koers 'Werken vanuit de bedoeling'. De ambitie is om een wendbare organisatie te zijn die snel anticipeert op vragen en behoeften uit de continu veranderende samenleving. Centraal staat dienstbaarheid, naar inwoners, de samenleving als geheel en de democratie. De organisatie is gericht

op dienstverlening aan inwoners en ondernemers, waarbij zowel digitale toegankelijkheid, telefonische bereikbaarheid en persoonlijk contact leidend zijn. Onder de noemer 'Denk, praat en beslis mee!' vergroot Haarlemmermeer de betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en wordt er extra ruimte gegeven aan maatschappelijke initiatieven. Er vindt continu overleg plaats met maatschappelijke groeperingen en er worden veel bijeenkomsten georganiseerd met inwoners en ondernemers over belangrijke thema's of plannen. In de uitvoering staat het gebiedsgericht werken centraal, zowel in het sociale als het ruimtelijke domein. Haarlemmermeer is daarvoor verdeeld in zes gebieden met elk een eigen gebiedsmanager. Zo ontstaan korte lijnen tussen samenleving en bestuur en organisatie.

De gemeente Haarlemmermeer is deelnemer in veel en uiteenlopende vormen van regionale samenwerkingsverbanden, zoals in de Metropoolregio Amsterdam, Vervoerregio Amsterdam, Veiligheidsregio Kennemerland en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Doel is om gezamenlijk ambities en complexe opgaven te verwezenlijken. Als grote gemeente is Haarlemmermeer een belangrijke partner in de regio en vervult veel bestuurlijke taken. Daarnaast vervult Haarlemmermeer een actieve rol in bestuurscommissies van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de G32.

2.3 Financiële aspecten van de huidige gemeenten

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële aspecten van de huidige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer beschreven. Paragraaf 4.3 gaat in op de financiële aspecten van de nieuwe gemeente na samenvoeging.

2.3.1 Begroting en meerjarenbeeld

De saldi van de door de beide colleges aan de raad aangeboden Programmabegroting 2017-2020 zoals weergegeven in tabel 2.2 zijn het uitgangspunt. Hierbij is voor beide gemeenten geen rekening gehouden met de uitkomsten van de septembercirculaire 2016. Deze uitkomsten zijn voor alle jaren positief.

Tabel 2.2 – Begrotingssaldi in meerjarenperspectief

Gemeente (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	15	361	570	26
Haarlemmermeer	58	3.080	1.295	3.955

2.3.2 Lokale lastendruk

In tabel 2.3 zijn de voor 2016 vastgestelde gemeentelijke woonlasten per gemeente weergegeven, uitgaande van meerpersoonshuishoudens.

Tabel 2.3 – Gemeentelijke woonlasten per gemeente voor meerpersoonshuishoudens

Omschrijving	Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Haarlemmermeer
Onroerendezaakbelasting	€ 255	€ 266
Afvalstoffenheffing	€ 340	€ 325
Rioolheffing	€ 210	€ 122
Totaal	€ 805	€ 713

In het bestuursconvenant dat de beide gemeenteraden hebben afgesloten is opgenomen de huidige belastingdruk als gevolg van de onroerendezaakbelasting (OZB) in Haarlemmermeer het uitgangspunt is. Dit betekent dat de lokale lastendruk voor de inwoners in Haarlemmerliede en Spaarnwoude omhoog gaat.

Bij het aanhouden van het lastenniveau van de gemeente Haarlemmermeer ontstaat voor de meerpersoonshuishoudens van Haarlemmerliede en Spaarnwoude een voordeel van 11%.

Hier staat tegenover dat het tarief voor OZB voor bedrijven (niet woningen) in Haarlemmermeer hoger is dan in Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De lastendruk voor bedrijven in Haarlemmerliede en Spaarnwoude zal daardoor hoger worden. Door de grote diversiteit van bedrijven is het maken van een realistische vergelijking op dit moment niet mogelijk.

2.3.3 Reserves en voorzieningen

Het geraamde verloop van de reserves en voorzieningen voor beide gemeenten voor de jaren 2016-2020 is weergegeven in de tabellen 2.4 en 2.5 (gebaseerd op de Programmabegrotingen 2017-2020).

Tabel 2.4 – Reserves en voorzieningen Haarlemmerliede en Spaarnwoude (per 31 december van elk jaar)

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene reserves	3.075	2.515	2.021	767	484
Bestemmingsreserves	4.238	3.879	3.456	2.864	2.971
Totaal reserves	7.313	6.394	5.477	3.631	3.455
Voorzieningen	3.516	3.495	3.509	3.507	3.489

Met name de algemene reserves nemen meerjarig behoorlijk af. De algemene reserves worden vooral gebruikt voor voeding van de bestemmingsreserves. Deze worden vervolgens ingezet voor het doel waarvoor ze gevormd zijn, zoals bijvoorbeeld de reserve onderhoud wegen.

Tabel 2.5 – reserves en voorzieningen Haarlemmermeer (per 31 december van elk jaar)

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene reserves	185.764	179.964	173.611	169.993	167.755
Bestemmingsreserves	60.175	52.447	47.946	44.164	42.011
Totaal reserves	245.939	232.411	221.557	214.157	209.766
Voorzieningen	17.841	17.061	15.657	14.847	13.037

Meerjarig nemen de reserves per saldo af. De bestemmingsreserves worden ingezet voor het doel waarvoor ze gevormd zijn. De algemene reserves worden ingezet voor dekking van incidenteel beleid en voor ruimtelijke investeringen (RIH).

2.3.4 Ontwikkeling schulddpositie

De tabellen 2.6 en 2.7 geven, op basis van de Programmabegrotingen 2017-2020, de ontwikkeling van de langlopende schulden en de netto schulddquote weer.

Tabel 2.6 – Ontwikkeling langlopende schulden (per 31 december van elk jaar)

Gemeente (bedragen x € 1 mln)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	4,6	4,6	4,5	4,5	6,4	6,4
Haarlemmermeer	461,9	533,1	582,1	605,5	629,0	640,8
Totaal	466,5	537,7	586,6	610	635,4	647,2

Tabel 2.7 – Ontwikkeling netto schuldquote (per 31 december van elk jaar)

Gemeente	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	-8%	18%	30%	32%	44%	42%
Haarlemmermeer	125%	148%	159%	162%	168%	171%

Door de aangegane financiële verplichtingen van de huidige gemeenten, stijgen de langlopende schulden. Bij de huidige gemeente Haarlemmermeer is dit een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur en de raad. Er wordt een handelingsrepertoire ontwikkeld om te komen tot een verantwoorde en beheersbare ontwikkeling van de schuldpositie.

2.3.5 Weerstandsvermogen

Om een beeld te kunnen vormen van de financiële positie van de herindelingsgemeente is het weerstandsvermogen één van de indicatoren. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente weerstandscapaciteit (financiële buffers) heeft om risico's op te vangen. In tabel 2.8 worden de weerstandscapaciteit en de risico's weergegeven. De cijfers zijn ontleend aan de jaarverslagen 2015, de peildatum is 31 december 2015.

Tabel 2.8 - Weerstandsvermogen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Haarlemmermeer
Structurele weerstandscapaciteit		
- onbenutte belastingcapaciteit	0	900
Incidentele weerstandscapaciteit		
- post onvoorzien	25	10
- algemene reserves	6.492	203.167
Totale weerstandscapaciteit	6.517	204.077
Totaal berekende risico's	2.781	71.300
Ratio weerstandsvermogen 2015	2,3 (uitstekend)	2,9 (uitstekend)

3. Voorgeschiedenis en onderbouwing

In dit hoofdstuk wordt de voorgeschiedenis van de voorgestelde herindeling geschetst, gevolgd door een onderbouwing van de besluiten door beide gemeenteraden.

3.1 Voorgeschiedenis

3.1.1 Oriëntatie Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2012-2016)

Er wordt al jaren gesproken over de toekomst van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, maar in 2012 is op wens van de gemeenteraad een intensiever proces in gang gezet. In februari 2012 neemt de gemeenteraad unaniem een motie aan om onderzoek te doen naar verdere strategische en tactische samenwerking in de regio. Met deze motie ging een werkgroep van college- en raadsleden aan het werk, wat leidt tot de nota 'Realistisch perspectief Haarlemmerliede en Spaarnwoude' in oktober 2013. Na diverse bijeenkomsten, met inwoners en ondernemers, en raadsbehandelingen besloot de raad om, met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014, een dergelijk ingrijpend besluit over de toekomst van de gemeente aan de nieuwe raad over te laten. Wel leverde bureau WagenaarHoes in februari 2014 het 'Waardeprofiel Haarlemmerliede en Spaarnwoude' op, met daarin een beschrijving van de identiteit en de belangrijkste kernwaarden op basis van visiedocumenten en bijeenkomsten met inwoners en ondernemers.

In april 2014 vervolgden de nieuwe raad en het nieuwe college van B en W het proces, dat in juli 2014 leidde tot de uitgewerkte aanpak 'Horizon en Stip'. Een belangrijk onderdeel was een verdiepend onderzoek naar de bestuurlijke toekomst van de gemeente. Dit onderzoek werd uitgevoerd door bureau Berenschot, waarvan het onderzoeksrapport in april 2015 is opgeleverd. De belangrijkste conclusie daarin was dat zelfstandigheid geen aanknopingspunten biedt voor een duurzame bestuurskrachtige toekomst. Het advies was om over te gaan tot een "bestuurlijke fusie" ofwel gemeentelijke herindeling, waarbij gekozen kan worden tussen ongedeeld samenvoegen met één gemeente of opdelen en opsplitsen richting meerdere gemeenten. In de aanloop naar een raadsbesluit is er overleg geweest met inwoners, belangenorganisaties en ondernemers. Op 16 juni 2015 besloot de gemeenteraad dat het niet wenselijk is om in de huidige vorm en omvang bestuurlijk zelfstandig te blijven voortbestaan en daarom te koersen richting ongedeelde bestuurlijke samenvoeging. In die vergadering werd ook het 'Waardenprofiel Haarlemmerliede en Spaarnwoude' vastgesteld (zie kader). Aan het college van B en W werd gevraagd om de herindelingsmogelijkheden te verkennen. Het college van B en W is daarop in overleg getreden met de colleges van de gemeenten Amsterdam, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede en Velsen (het gemeentebestuur van Zaanstad had aangegeven niet betrokken te willen worden, vanwege de geografische ligging aan de noordkant van het Noordzeekanaal dat als een natuurlijke grens wordt gezien).

De genoemde gemeenten zegden hun medewerking aan de verkenning toe, dat leidde tot een plan van aanpak dat op 24 november 2015 door de raad is vastgesteld. Daarmee werden de volgende effecten beoogd:

- versterking van de bestuurskracht;
- duurzaam behartigen van de kernwaarden;

- hoge kwaliteit van dienstverlening;
- stevige plaats in de regio met voldoende mate van invloed op gemeenschappelijke doelen;
- moderne, vraaggestuurde organisatie met behoud van een kleine afstand tot de burgers;
- vermindering van de kwetsbaarheid van de gemeentelijke organisatie;
- aantrekkelijke werkomgeving voor medewerkers;
- gezonde financiële huishouding.

De elf kernwaarden van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude (juni 2015)

1. De groene bestemming van de Groene Buffer en de natuurwaarden blijven behouden.
2. Door recreatieve activiteiten in het groene landschap te bevorderen blijft de belevingswaarde van het buitengebied groot.
3. De leefbaarheid in de dorpen en in het buitengebied blijft behouden door een aantrekkelijk, veilig en gezond leefklimaat voor inwoners, werkenden en bezoekers te stimuleren.
4. De bestaande gemeenschapszin en het gemeenschapsgevoel in de dorpen wordt actief bevorderd.
5. De lokale verbindingen tussen de dorpen blijven op een adequaat peil door in te zetten op een goede infrastructuur.
6. Bedrijvigheid die past in de ruimtelijke structuur wordt gestimuleerd.
7. De waarde van cultureel erfgoed wordt bevorderd door dit te beschermen en op een passende manier toegankelijk te maken.
8. Het huidige voorzieningenniveau blijft behouden.
9. De gemeentelijke dienstverlening blijft minimaal op het huidige kwaliteitsniveau, waarbij de lijnen tussen inwoners, bedrijven en gemeente zo kort mogelijk blijven.
10. Gemeentelijke belastingen blijven op een betaalbaar niveau.
11. Personeel en organisatie: kansrijke overgang personeel, harmonisatie personeelsbeleid en borging van expertise

De potentiële partnergemeenten is gevraagd om een position paper in te dienen, dat onder meer in zou moeten gaan op hun visie op het samengaan met Haarlemmerliede en Spaarnwoude, op de elf kernwaarden, op de gevolgen voor de lokale lasten, op de belangen van het personeel en op meerdere specifieke vragen. De gemeente Heemstede heeft zich gaandeweg teruggetrokken, om moverende redenen. De position papers zijn medio februari 2016 ingediend en door de betreffende gemeentebesturen toegelicht aan de raad en het college van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Dit leidde tot een selectie van drie kandidaat-partners om verdiepingsgesprekken mee te voeren: Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen. Na inwinning van nadere informatie bij de gemeenten, enkele bestuurlijke en ambtelijke overleggen en inbreng van inwoners en ondernemers, is het 'totaalpakket' ingebracht en behandeld in de raadsvergadering op 28 juni 2016. De raadsbehandeling resulteerde in een besluit om ongedeeld te herindelen met de gemeente Haarlemmermeer (zie paragraaf 3.2.4 voor de onderbouwing).

Met dat principebesluit kreeg het college van B en W de opdracht om, na eenzelfde besluit van de Haarlemmermeerse raad, samen met het college van B en W van Haarlemmermeer een herindelingsontwerp op te stellen en verdere voorbereidingen voor de samenvoeging te treffen. Met hetzelfde besluit werd een beginselverklaring met uitgangspunten en afspraken voor de samenvoeging vastgesteld.

Op 28 juni 2016 heeft de gemeenteraad van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude een motie aangenomen van de fracties van de VVD, D66, GroenLinks en de Partij van de Arbeid om op het moment van de gemeentelijke herindeling een gebiedsraad in te stellen die namens de inwoners van Haarlemmerliede en Spaarnwoude kan fungeren als overlegorgaan met het nieuwe bestuur.

In de aangenomen motie roept de gemeenteraad het college tot de volgende punten op:

- ervoor zorgen dat op het moment van de daadwerkelijke samenvoeging er een, door de stemgerechtigde inwoners van onze gemeente, gekozen gebiedsraad kan worden geïnstalleerd, die zal fungeren als officieel overlegorgaan met het nieuwe bestuur
- voor deze nieuw te vormen gebiedsraad een beleid/nota opstellen en deze ook van middelen te voorzien, waardoor zij in staat zijn zo professioneel mogelijk te opereren en waar nodig ondersteuning in te zetten.

In de raadsvoorstellen die op 6 oktober 2016 in beide raden zijn vastgesteld, is afgesproken dat hier bij de verdere bestuurlijke inrichting van de nieuwe gemeente aandacht aan wordt geschonken.

3.1.2 Aansluiting door Haarlemmermeer (2015-2016)

Zoals hiervoor is te lezen, werd de gemeente Haarlemmermeer in het proces betrokken door het verzoek van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude om een mogelijke herindeling te onderzoeken. Haarlemmermeer was tot dan toe terughoudend in herindelingsverzoeken, maar voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude maakte ze graag een uitzondering, gezien de gedeelde historie, kenmerken, belangen, goed buurmanschap richting Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de regionale positiebepaling. In de zomer van 2015 heeft overleg plaatsgevonden tussen beide colleges over de vraag of een dergelijke verkenning mogelijk was. Eind 2015 werd aan het college van B en W van de gemeente Haarlemmermeer gevraagd om een position paper op te stellen waarin het zijn visie op een mogelijke samenvoeging geeft en enkele vragen beantwoordt. In het position paper 'Natuurlijk Verbonden' (februari 2016) wordt uiteengezet hoe de gemeenten eeuwenlang aan elkaar verbonden zijn, dezelfde kenmerken hebben en op bepaalde terreinen elkaar aanvullen. Daarnaast wordt ingegaan op de eigen bestuurskracht, de eigen financiële positie en de visie op de elf kernwaarden van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Dit position paper leidde tot een selectie van kandidaat-partner voor verdere verdieping. Naar aanleiding van aanvullende verdiepende vragen vanuit Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft de gemeente Haarlemmermeer eind maart 2016 nog nadere informatie verschaft.

Op basis van alle aangeleverde informatie en de gevoerde gesprekken kwam de raad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude op 28 juni 2016 tot het besluit om Haarlemmermeer te kiezen als herindelingspartner. Op 6 juli 2016 is eenzelfde besluit unaniem door de raad van Haarlemmermeer genomen, inclusief de opdracht aan het colleges van B en W om de herindeling voor te bereiden en de vaststelling van een beginselverklaring met uitgangspunten en afspraken voor de samenvoeging.

3.1.3 Gezamenlijke voorbereiding (zomer 2016-heden)

In de zomer van 2016 zijn de beide colleges van B en W gestart met de verdere voorbereidingen. De beginselverklaring is nader uitgewerkt in een bestuurlijk convenant met afspraken over de uitvoering. Dat convenant is door de beide raden unaniem vastgesteld in hun vergaderingen op 6 oktober 2016 in Hoofddorp. Ook hebben de beide colleges een plan van aanpak vastgesteld voor de eerste fase en is daarvoor een projectorganisatie ingericht om de totstandkoming van het herindelingsontwerp en herindelingsadvies mogelijk te maken en andere voorbereidingen te starten.

3.2 Onderbouwing van deze herindeling

In de voorgeschiedenis is te lezen hoe het voorstel tot herindeling van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer is ontstaan. In deze paragraaf wordt ingegaan op de onderbouwing van de genomen besluiten:

- de keuze van Haarlemmerliede en Spaarnwoude om niet meer zelfstandig verder te gaan maar tot herindeling over te gaan (besluit op 16 juni 2015);
- de keuze voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer als partners (besluiten op respectievelijk 28 juni 2016 en 6 juli 2016).

Voordat de herindeling en de samenstelling worden onderbouwd, wordt ingegaan op de landelijke en regionale ontwikkelingen.

3.2.1 Landelijke ontwikkelingen

De voorgenomen herindeling van de betrokken gemeenten past in de landelijke lijn van schaalvergroting. In de afgelopen twintig jaar is het aantal gemeenten gedaald van 633 naar 390. Hierna wordt de landelijke context beschreven die heeft geleid tot dit voornemen.

Lokaal bestuur in beweging

De inrichting van het openbaar bestuur is de afgelopen decennia aan verschillende veranderingen onderhevig. Al sinds de jaren '90 is er een trend van opschaling in het Nederlandse openbaar bestuur waar te nemen. De taakverdeling tussen verschillende overheden is in de loop der jaren verschoven, het takenpakket van gemeenten is daarmee uitgebreid en de complexiteit van de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven is toegenomen. De belangrijkste wijziging in die zin is de verschuiving van zorg-, jeugd- en participatietaken naar gemeenten per 1 januari 2015, als gevolg van de 'decentralisaties in het sociale domein' en de bijbehorende korting op financiële middelen. Ook de invoering van de nieuwe Omgevingswet belegt meer verantwoordelijkheden bij de gemeente als lokale overheid.

Diverse onderzoeks- en adviescommissies hebben zich voor wisselende opdrachtgevers met dit onderwerp beziggehouden. Zo stelde de VNG in mei 2007 het rapport 'De eerste overheid' vast. De grondtoon van dit rapport is 'wat lokaal kan, moet lokaal'. De gemeente wordt daarmee beschouwd als eerste overheid. Gemeenten moeten zich gaan inzetten voor een volwaardig, bestuurskrachtig lokaal bestuur dat is toegerust op een integraal en substantieel takenpakket. Opschaling van gemeenten is nodig om de robuustheid van het lokale bestuur te vergroten.

In april 2010 komt de werkgroep Openbaar Bestuur (werkgroep Kalden) met een rapport over de inrichting van het openbaar bestuur. De werkgroep stelt in haar analyse dat schaalvergroting ertoe leidt dat gemeenten beter in staat zijn om taken van het Rijk en de provincies – met name in het sociale domein – over te nemen. Grotere gemeenten zijn slagvaardiger om zelfstandig hun taken uit te voeren. Hierbij is de democratische legitimatie gewaarborgd en bestuurlijke drukte wordt gereduceerd. Daar waar samenwerking nodig is om maatschappelijke opgaven het hoofd te bieden, zijn zij beter in staat om rol- en taakbewust hun verantwoordelijkheid te nemen en waar te maken.

Het 'Regeerakkoord Bruggen slaan' uit 2012 stelt dat de overheid alleen dat doet wat zij moet doen, het liefst zo dicht mogelijk bij de mensen. Daarom streeft het kabinet naar minder bestuurlijke drukte door een heldere toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen het openbaar bestuur. Overheidstaken die de burger direct aangaan, worden ook zo dicht mogelijk bij de burger belegd.

Dan is de gemeente, als eerste overheid, de meest voor de hand liggende bestuurslaag. De decentralisatie van taken, bijvoorbeeld in het sociale domein, betekent dat gemeenten steeds vaker geconfronteerd worden met complexe en voor hen nieuwe vraagstukken die veelal vragen om een gemeentegrensoverschrijdende aanpak. Dergelijke ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat gemeenten eigenstandig kiezen voor opschaling door middel van gemeentelijke herindeling.

Gemeentelijke herindeling als een oplossing

In 2013 heeft het kabinet een nieuw 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' vastgesteld. In dit beleidskader geeft het kabinet aan hoe gemeentelijke herindelingsvoorstellen worden beoordeeld en getoetst, met een voorkeur voor 'herindeling van onderop'. Het is primair aan gemeenten zelf om te werken aan versterking van hun bestuurskracht, waarvoor herindeling - naast samenwerking - een oplossingsrichting is. De eerder door het kabinet uitgesproken ambitie van opschaling naar 100.000+-gemeenten is – na bestuurlijk overleg met de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) – uiteindelijk niet in het kader opgenomen.

Bovengenoemde ontwikkelingen dragen in algemene zin bij aan de continue schaalvergroting van gemeenten. Kleine gemeenten zullen in de toekomst in toenemende mate moeite ondervinden om voldoende bestuurskrachtig te opereren, om wettelijke en autonome taken uit te voeren en om oplossingen te bieden aan de verschillende vraagstukken vanuit de gemeenschap en het gebied. Schaalvergroting is nodig om dit te kunnen bewerkstelligen. Dit herindelingsvoorstel dient dan ook in het licht van deze landelijke ontwikkelingen te worden te bezien.

3.2.2 Regionale ontwikkelingen

De provincie Noord-Holland erkent dat gemeentelijke opgaven steeds vaker een regionaal karakter hebben. Opgaven zoals volkshuisvesting, economische ontwikkeling, mobiliteit, recreatie, milieu etc. zijn gemeentegrensoverschrijdende opgaven geworden. Gemeenten moeten hun beleid hierop afstemmen met hun buurgemeenten. Vooral taken die voortkomen uit de huidige drie grote decentralisaties op het gebied van maatschappelijke participatie, ondersteuning en jeugd zijn veelal te omvangrijk om als één gemeente uit te kunnen voeren. Noord-Holland deelt daarom de mening van het Rijk dat een robuuste schaal nodig is voor de forse taakverzwaring die de gemeenten te wachten staat. Meer nog dan nu al het geval is, zullen gemeenten met elkaar moeten samenwerken om voor hun gezamenlijke inwoners goede dienstverlening te kunnen bieden. Regionale samenwerking zal daarom alleen maar belangrijker en urgenter worden.

Op dit moment is een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland bezig met de realisatie van schaalvergroting om hun bestuurskracht te versterken. Recentelijk zijn de nieuwe gemeenten Alkmaar, Edam-Volendam en Gooise Meren ontstaan als gevolg van gemeentelijke herindeling.

De gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer maken deel uit van de Metro-poolregio Amsterdam (instelling per 1 januari 2017), welke zich richt op ruimte voor wonen, werken en groen. De gemeente Haarlemmermeer is onderdeel van de Vervoerregio Amsterdam. Deze samenwerkingsverbanden moeten op de thema's ruimte, economie en vervoer de kwaliteiten in de deelnemende gemeenten verbinden en versterken om de regio nog aantrekkelijker en succesvoller te maken.

3.2.3 Besluit raad Haarlemmerliede en Spaarnwoude over bestuurlijke toekomst

Positie gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is een groene buffer in (groot)stedelijk gebied. De druk op het open en landelijke gebied als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen wordt steeds groter. Daarnaast is het in bestuurlijke zin een kleine gemeente (qua inwoneraantal) die is omringd door grote en middelgrote gemeenten als Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zaanstad. In het samenspel tussen die gemeenten spelen grote regionale vraagstukken rond Schiphol, het Noordzeekanaal, de groene buffer, recreatie en infrastructuur een rol. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft in steeds mindere mate de capaciteit en de kwaliteit om hieraan mee te werken dan wel de eigen belangen te behartigen. Samenvoeging met een van de buurgemeenten biedt kansen om een sterke gemeente te vormen die staat voor die unieke groene buffer in de noordelijke Randstad.

In algemene zin hebben gemeenten te maken gekregen met meer en nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein en veranderen de ruimtelijke taken als gevolg van de Omgevingswet. In de afgelopen hervormingen zijn kortingen op financiële middelen ingeboekt: meer met minder dus. Voor kleine gemeenten is het daardoor steeds moeilijker om deze nieuwe en complexer wordende taken zelfstandig uit te voeren. Daarvoor is samenwerking het devies, wat echter ten koste gaat van directe ambtelijke en bestuurlijke invloed en sturing en van democratische legitimiteit.

Besluit raad Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Op basis van een aantal onderzoeksrapporten over de bestuurskracht van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, raadpleging van inwoners en ondernemers en diverse raadsvergaderingen, besloot de gemeenteraad op 16 juni 2015 dat het niet wenselijk is om in de huidige vorm en omvang bestuurlijk zelfstandig te blijven voortbestaan en te koersen richting ongedeelde bestuurlijke samenvoeging. Deze beslissing was een coproductie van het college van B en W en de gemeenteraad, met input vanuit de samenleving. Om het besluit te kunnen nemen heeft de raad twee onderzoeken laten uitvoeren door onafhankelijke bureaus, met nadrukkelijke aandacht voor de opvattingen en de meningen uit de samenleving.

Aan WagenaarHoes is in 2013 de onderzoeksvraag gesteld:

“Redden wij het als zelfstandige gemeente of niet?”

De conclusie van WagenaarHoes in 2013 luidde:

“De gemeente is steeds minder in staat proactief en bestuurskrachtig op te treden; de opgeven vragen steeds meer deskundigheid en specialisatie; door de krappe financiële positie is het onmogelijk de bestuurskracht serieus te verbeteren; de wensen en behoeften van inwoners, ondernemers en organisaties kunnen steeds minder goed gerealiseerd worden; op een termijn van ongeveer vijf jaar is het bestaansrecht ten einde onder andere door serieus merkbare achterstanden.”

Aan Berenschot is de volgende onderzoeksvraag gesteld:

“Wat is nodig om zelfstandig te blijven, afgezet tegen andere varianten?”

De conclusie van Berenschot in hun rapport van mei 2015 luidde:

“De toekomst voor gemeenschap en gebied vraagt veel bestuurskracht met voldoende draagkracht; bestuurlijke zelfstandigheid levert te weinig bestuurskracht om de belangen van gemeenschap en gebied duurzaam te behartigen; bestuurlijke opschaling (= gemeentelijke herindeling) biedt het meeste perspectief op voldoende bestuurs- en zeggingskracht.”

Op basis van de onafhankelijke onderzoeken van WagenaarHoes en Berenschot, de uitgebreide consultatie van inwoners en ondernemers en intensief debat en zorgvuldige afwegingen, heeft de gemeenteraad op 16 juni 2015 de volgende beslissing genomen.

“De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude kan in de huidige vorm en omvang niet blijven bestaan. Gelet op alle analyses, conclusies en aanbevelingen opteert ons college voor het opschalen van Haarlemmerliede en Spaarnwoude richting bestuurlijke fusie.”

Deze beslissing is genomen ten behoeve van de twee belangrijkste belangen voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude:

- *“behoud en versterking van het groene gebied tussen Haarlem en Amsterdam”*
- *“behoud en versterking van de leefbaarheid in de kernen.”*

Met het voorstel tot gemeentelijke herindeling werden door het college van B en W en de raad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude de volgende effecten beoogd:

- versterking van de bestuurskracht;
- duurzaam behartigen van de kernwaarden;
- hoge kwaliteit van dienstverlening;
- stevige plaats in de regio met voldoende mate van invloed op gemeenschappelijke doelen;
- moderne, vraaggestuurde organisatie met behoud van een kleine afstand tot de burgers;
- vermindering van de kwetsbaarheid van de gemeentelijke organisatie;
- aantrekkelijke werkomgeving voor medewerkers;
- gezonde financiële huishouding.

3.2.4 Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer als partners

Na het besluit om over te gaan tot herindeling, was het voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude de vraag welke van de buurgemeenten de beoogde herindelingspartner zou moeten zijn. Hiervoor is een proces ingericht en doorlopen dat in paragraaf 3.1 wordt weergegeven.

De keuze werd gemaakt in de raadsvergadering op 28 juni 2016, waar gekozen kon worden uit drie partners: Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen. In het raadsvoorstel wordt feitelijk weergegeven wat de resultaten waren van het verkennende proces, de ingediende *position papers* en de verdiepende informatie.

Het college van B en W heeft de conclusie getrokken dat alle drie de potentiële partners voldeden aan de gestelde voorwaarden, maar er is door het college geen voorstel voor een herindelingspartner aan de raad gedaan. Dat moest de bespreking en de stemming in de raad uitwijzen.

Bij de keuze tussen drie kandidaat-samenvoeginggemeenten blijkt Haarlemmermeer het beste aan te sluiten bij de elf kernwaarden en de belangen van de inwoners en de ondernemers van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Het Haarlemmermeerse *position paper* benadrukt de grote mate van verbinding en gemeenschappelijkheid tussen de beide gemeenten en heeft oog voor de kansen voor de diversiteit en de verscheidenheid van de ruimtelijke kwaliteiten. Met name het vertrouwen dat deze gemeente zich inzet voor het behoud van de groene buffer, de ervaring met agrariërs en groengebieden, het werken in verschillende dorpen en kernen, de financiële investeringskracht en de positionering in de regio, waren voor de raad de belangrijkste redenen om voor Haarlemmermeer als herindelingspartner te kiezen. Ook het standpunt tegen de uitbreiding van de Amsterdamse haven in de Houtrakpolder maakte dat Haarlemmermeer positief gewaardeerd werd. Verder is het aannemelijk dat de lokale lastendruk na de samenvoeging lager zal zijn voor de huidige inwoners van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Daarnaast was en is er een sterk gevoel dat Haarlemmermeer het beste past bij de historie en de kleinschaligheid van Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de gemeente Haarlemmermeer zijn logische herindelingspartners. Zij vullen elkaar goed aan, niet alleen op historisch en cultureel vlak, maar ook betreffende hun visie op landschap, gemeenschap en bestuur.

Op 6 juli 2016 is vervolgens in Haarlemmermeer het principebesluit genomen om per 1 januari 2019 met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude een nieuwe gemeente te vormen.

3.2.5 Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer: natuurlijk verbonden

Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer zijn als gebieden eeuwenlang verbonden: historisch, cultureel, landschappelijk, sociaal en bestuurlijk. Onze gemeenten hebben eenzelfde open, agrarisch en groen karakter, gecombineerd met een grote mate van economische diversiteit en een belangrijke nationale infrastructuur. De natuurlijke verbondenheid, de wisselwerking tussen economische activiteit en groene ruimte en de grote kansen voor beide gemeenten, maken dat deze samenvoeging logisch is. Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer zijn natuurlijk verbonden. Er ontstaat een bestuurskrachtige en financieel gezonde gemeente met eenendertig dorpen en kernen waar het goed wonen, werken en recreëren is.

4. Toekomstperspectief

Profiel van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer

De nieuwe gemeente Haarlemmermeer neemt een centrale positie in in het noordelijke deel van de Randstad. Dagelijks stromen tienduizenden mensen de gemeente in en uit. De centrale ligging tussen Amsterdam en Den Haag in combinatie met de aanwezigheid van de internationale luchthaven Schiphol, maakt Haarlemmermeer tot de economische motor van Nederland (nummer 1 positie van best economisch presterende regio, onderzoek Elsevier 2016). Als kloppend hart en groene buffer van de noordelijke Randstad en markant onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam, is Haarlemmermeer sinds de drooglegging getransformeerd tot een plek voor nieuwe ideeën, innovatieve bedrijvigheid, beleefbare natuur en bijzondere woonmilieus. De vele dorpshuizen vormen het bruisend hart van de verschillende kernen.

Haarlemmermeer vormt een thuis voor ruim 150.000 inwoners. Dit aantal inwoners groeit nog steeds; ruim en groen wonen op een centrale plek in de Randstad blijkt voor veel jonge gezinnen aantrekkelijk. Onze inwoners wonen zowel in kleine dorpen als in grote kernen die stedelijke proporties beginnen aan te nemen. Het contrast tussen rust, ruimte, water en groen aan de ene kant en bereikbaarheid, dynamiek en bedrijvigheid aan de andere, levert een unieke symbiose tussen stad en platteland. Haarlemmermeer staat dan ook op de zevende plaats qua aantrekkelijk wonen in Nederland (Atlas voor Gemeenten, 2016) en de gemeente zet zich in om dit te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

De nieuwe gemeente heeft een internationale aantrekkingskracht. Met ruim 2,5 miljoen overnachtingen en 1 miljoen unieke bezoekers per jaar, is de gemeente een waar knooppunt. Niet alleen zakelijke bezoekers weten hun weg naar de polder goed te vinden, ook recreanten komen veelvuldig in Haarlemmermeer. Zo telt recreatiegebied Spaarnwoude 5,1 miljoen bezoeken per jaar. Met PARK21 is een vrijetijdslandschap in ontwikkeling dat stad en landelijk gebied bij elkaar brengt. De ontwikkeling van Schiphol, bedrijventerreinen en SugarCity geven ruimte voor nieuwe economische activiteit. Door het mogelijk maken van ruim tachtig grote en kleine evenementen per jaar (waaronder *Mysteryland*, *Awakenings* en *Mud Masters*), laat Haarlemmermeer zien dat zij ruimte kan en wil bieden aan evenementen, zowel op muzikaal en cultureel als op sportief gebied. Cultuurhistorisch erfgoed, zoals stoomgemaal De Cruquius, stoomgemaal Halfweg en de Stelling van Amsterdam (UNESCO-werelderfgoed), zorgt ervoor dat de polders ook aantrekkelijk zijn voor buitenlandse bezoekers uit de Metropoolregio Amsterdam.

In dit hoofdstuk wordt de visie op de nieuwe gemeente Haarlemmermeer nader uitgewerkt.

4.1 Visie op de nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Met de samenvoeging van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer ontstaat per 1 januari 2019 een nieuwe gemeente met ruim 150.000 inwoners en een oppervlakte van ruim 200 km² die de naam Haarlemmermeer zal dragen. Een gemeente met een grote verscheidenheid aan ruimtelijke kwaliteiten. Belangrijke locaties als Schiphol, het Noordzeekanaal, diverse snelwegen en de

groene buffer komen in één gemeente te liggen. Deze gemeente is in staat bestuurskrachtig haar taken uit te voeren en om in de regio haar ambities en belangen te vertegenwoordigen.

De grondgebieden, dorpen en kernen van de beide gemeenten gaan ongedeeld over om de financiële draagkracht voor en maatschappelijke betrokkenheid bij de zo belangrijke groene buffer te waarborgen. De nieuwe gemeente Haarlemmermeer fungeert als sterk merk en bestuurlijk orgaan boven de eenendertig dorpen en kernen en de verschillende groene gebieden, met elk hun eigen identiteit en kwaliteiten. Die uniciteit en onderlinge verscheidenheid staan voorop in de huidige gemeenten en worden voortgezet in de nieuwe gemeente, gefaciliteerd en benadrukt door eigen plaatsnaamborden en beeldmerken.

Economische en stedelijke dynamiek

De ligging tussen Amsterdam, Haarlem en Leiden, de aanwezigheid van de internationale luchthaven Schiphol en de nabijheid van Greenport Aalsmeer en de havens van Amsterdam en IJmuiden zorgen voor veel bedrijvigheid. Dit maakt de nieuwe gemeente tot een belangrijke economische motor in de noordvleugel van de Randstad.

De nieuwe gemeente is een plek om te ondernemen, te ontdekken en te beleven, met volop kansen voor het oprichten van een eigen bedrijf, outdoor-activiteiten in uitgestrekte natuur- en recreatiegebieden, het organiseren of bezoeken van evenementen, winkelen in het centrum van Hoofddorp of in SugarCity. Maar het is ook een plek die ruimte biedt aan grote multinationals in de meer stedelijke gebieden met de focus op duurzaamheid. Het contrast tussen rust, ruimte en groen aan de ene kant en mobiliteit, dynamiek en bedrijvigheid aan de andere, levert een unieke symbiose tussen stad en platteland. De nieuwe gemeente gaat steeds op zoek naar de juiste balans tussen kleine kernen in het groen en grootstedelijke dynamiek.

Dorpen en kernen met een eigen identiteit

De nieuwe gemeente bestaat uit eenendertig dorpen en kernen, de meeste verbonden door water. Veel dorpen en kernen zijn klein en historisch. Dorpen aan de zuidkant hebben hetzelfde landelijke en dorpse karakter als de dorpen in het noorden. De eigen identiteit van de kernen wordt gekoesterd en gestimuleerd door gebiedsgericht werken en actief participatiebeleid. Door maatwerk blijft de eigenheid van de dorpen en hun omgeving behouden. Dorpshuizen vormen het bruisend hart van de verschillende kernen.

Een open en groen landschap

Er is volop ruimte voor landbouw, recreatie en landelijk wonen. In deze gemeente ligt de horizon op zeer veel plekken nog steeds laag in de polder en is het cultureel erfgoed zoals bijvoorbeeld de gemalen en de forten van de Stelling van Amsterdam, zichtbaar en beleefbaar. In het sterke krachtenveld van de Metropoolregio Amsterdam is het belangrijk dat de nieuwe gemeente zich laat zien als geheel en zich onderscheidt met haar eenendertig unieke dorpen en kernen. Hoewel delen van de nieuwe gemeente rondom Hoofddorp en Schiphol verstedelijkt zijn, blijft de openheid aan de noord- en zuidkant van de gemeente kenmerkend. Gezichtsbepalende elementen van de nieuwe gemeente, zoals de waterlopen en de uitgestrekte groengebieden, zijn uniek in de regio en verdienen bescherming. Uitbreiding van de haven richting Houtrakpolder past daarin niet.

Goed vertegenwoordigd

De nieuwe gemeente is goed vertegenwoordigd in diverse nationale en regionale overlegstructuren. De deelname in de Vervoerregio zorgt voor financiële capaciteit om te investeren in bereikbaarheid. In het bestuurlijk platform Noordzeekanaalgebied en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is de gemeente zichtbaar aanwezig. Daarnaast is het gemeentebestuur vaste gesprekspartner in overleggen met Schiphol. Bestuurlijke vertegenwoordigers van de nieuwe gemeente zitten direct aan tafel bij deze overleggen, waardoor zij invloed kunnen uitoefenen op zaken die rond de luchthaven spelen.

4.2 Ambities en aandachtspunten voor de nieuwe gemeente

De nieuwe gemeente kenmerkt zich door haar stedelijke functie, gecombineerd met groene kwaliteiten. De nieuwe gemeente is economisch welvarend en hecht waarde aan de eigenheid van haar dorpen en kernen. De beide gemeenten hebben in het voortraject uitgebreid aandacht besteed aan de visie op de nieuw te vormen gemeente en haar kernwaarden. Hierna volgt een uitwerking op basis van het Waardenprofiel van Haarlemmerliede en Spaarnwoude, het *position paper* van Haarlemmermeer en het bestuurlijk convenant.

4.2.1 Economie en bedrijvigheid

De gemeente biedt ruimte voor bedrijvigheid op uiteenlopende schaal: van grootschalige bedrijvigheid met een regionale functie tot kleinschalige bedrijvigheid in de dorpen. In de buitengebieden is ruimte voor agrarische en recreatieve sectoren.

Het economisch beleid van de nieuwe gemeente is gericht op het versterken van de lokale en regionale economie, van de innovatieve logistieke faciliteiten en van de (inter)nationale kennis- en dienstverleningsfaciliteiten. De nieuwe gemeente vervult met de binnen haar grenzen gelegen werklocaties zowel voor het internationale topmilieu (corridor Zuidas-Schiphol) een rol, als voor de logistieke functie van de Westas: de verbinding van de zeehaven, luchthaven en de greenport.

De luchthaven Schiphol heeft een prominente plaats in de nieuwe gemeente. Niet alleen in het gebruik van ruimte, maar ook in sociaal-economische zin. Schiphol levert een grote bijdrage aan de werkgelegenheid en aan de identiteit van de nieuwe gemeente als vestigingsplaats met nationale en internationale oriëntatie. Daarnaast zijn er vraagstukken op het gebied van geluid en luchtkwaliteit.

Ook de groene zones van Spaarnwoude en PARK21 zorgen voor een attractief vestigingsklimaat voor grote en kleine bedrijven. De N200 als economische as tussen Haarlem en Amsterdam maakt de gemeente ook interessant voor regionale bedrijven. Aan die N200 is in Halfweg SugarCity in ontwikkeling, met potentie voor een grote diversiteit aan bedrijvigheid. De komst van Amsterdam The Style Outlets betekent een stroom van nieuwe bezoekers uit binnen- en buitenland (potentieel ruim 2 miljoen). In alle eenendertig dorpen en kernen wordt economische activiteit vormgegeven door kleinere ondernemers en ZP'ers. Vaak hebben zij een belangrijke sociale functie en om die reden verdient kleinschalige bedrijvigheid in de kernen bescherming. Vaak zijn er lokale ondernemersverenigingen actief, met een sociale functie. Voorbeelden hiervan zijn de Ondernemersvereniging Spaarndam, Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude, Haarlemmermeers Ondernemersplatform. Dit zijn belangrijke gespreks- en samenwerkingspartners voor de nieuwe gemeente als het gaat om economische ontwikkeling.

De nieuwe gemeente onderscheidt zich door het aanbieden van kwalitatief hoogwaardige en duurzame werklocaties en een heldere positionering hiervan. Om de aantrekkelijkheid van de nieuwe gemeente voor bedrijven te behouden en versterken wordt ingezet op het versterken van ons internationale profiel, de aanpak van leegstand en de herstructurering van bedrijventerreinen. Bedrijven in de buitengebieden krijgen de ruimte voor het ontplooiën van agrarische en recreatieve activiteiten.

4.2.2 Groei van wonen, werken en recreëren

De nieuwe gemeente Haarlemmermeer biedt veel ruimte. Ruimte die zorgvuldig wordt ingezet om de toekomstige groei van wonen, werken en recreëren op te vangen. Op deze manier draagt de nieuwe gemeente bij aan de grote ontwikkelopgave van de regio.

De verwachting is dat het aantal huishoudens in de Metropoolregio Amsterdam, en daarmee de woningbehoefte sterk zal toenemen. Een groot deel van die woningbehoefte wordt opgevangen door de nieuwe gemeente. Dat betekent dat tot 2040 het aantal woningen zal groeien met enkele tienduizenden woningen.

Het Rijk heeft de zogenaamde Kerncorridor (Schiphol-Zuidas-Binnenstad Amsterdam) als concept omarmt. Voor huidige en toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkelingen wordt naar dit gebied gekeken. Dit betekent dat de nieuwe gemeente Haarlemmermeer een belangrijk deel van toekomstige opgaven zal realiseren. Daarmee zal ook de werkgelegenheid van de nieuwe gemeente verder groeien. Toerisme is een van de economische sectoren waar de komende jaren nog een flinke groei mag worden verwacht. Dat biedt grote kansen voor de Metropoolregio Amsterdam en de nieuwe gemeente. Concepten als PARK21 en SugarCity brengen functies tot ontwikkeling voor de recreatieve en toeristische markt, die aantrekkelijk zijn voor mensen uit de directe omgeving als voor regionale, nationale en zelfs internationale bezoekers. Ze zijn daarmee een belangrijke aanvulling op het toeristisch product Amsterdam.

4.2.3 Groene Plus in stedelijk gebied

De bestemming van de groene gebieden en de natuurwaarden blijven behouden, omdat het gebied een centraal parklandschap is, in een sterk verstedelijkte regio. Deze 'Groene Plus' is het groene gebied dat strekt van het duingebied tot aan de Westeinderplassen, en van het Zuid-Hollandse plasseengebied tot aan het Noordzeekanaal. Recreatiemogelijkheden en agrarisch gebruik zijn kenmerkend en blijven dat ook. Een uitbreiding van de Amsterdamse haven naar de Houtrakpolder past daar niet bij.

Goede toegankelijkheid van het gebied voor inwoners is daarom een prioriteit. Collectieve initiatieven vanuit de boerengemeenschap om de natuur in de polder te beheren, worden nu al financieel ondersteund en de nieuwe gemeente heeft ervaring en deskundigheid in huis als het gaat om plannen op het gebied van ruimtelijke ordening en voor het groenbeheer.

De nieuwe gemeente investeert in 'de Groene Plus' en wil voorkomen dat het groene gebied verstedelijkt. De samenwerking met de partners in het Recreatieschap Spaarnwoude is van groot belang. De nieuwe gemeente verzet zich tegen verdere bezuinigingen op het recreatieschap. Overname van taken door de gemeente is niet aan de orde. De nieuwe gemeente respecteert en integreert het 'Groenstructuurplan 2013' en de structuurvisie 'Samen naar 2035' van de structuurvisie van Haarlemmermeer.

Haarlemmerliede en Spaarnwoude met het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte, de Groenstructuurplannen en de Structuurvisie van Haarlemmermeer.

Door haar groene en landelijke karakter zal de nieuwe gemeente zich in een sterk verstedelijkte regio onderscheiden. Agrarische bedrijvigheid speelt hier nog steeds een substantiële rol. Boerenakkers en weiden zorgen voor openheid en een groene uitstraling van het gebied. De nieuwe gemeente onderschrijft het belang van het groen voor de leefbaarheid en de identiteit van de dorpen en kernen. In documenten als het Groenstructuurplan Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de Structuurvisie Haarlemmermeer is dit vastgelegd. Door de samenvoeging krijgt de nieuwe gemeente in een aantal samenwerkingsverbanden een stevige strategische positie die wordt ingezet om de groene buffer ook voor de toekomst veilig te stellen. Zo zal het gewicht van de zetel in het recreatieschap toenemen, waardoor de nieuwe gemeente meer invloed heeft in het gebied.

De gecombineerde kennis van beide huidige gemeenten draagt bij aan de expertise in groenbeheer van de nieuwe gemeente. De geluidscontouren van de luchthaven Schiphol houden het gebied ook in de toekomst groen en open. De nieuwe gemeente kent de lusten en lasten van de nabijheid van Schiphol en zoekt altijd de juiste balans tussen die twee vanuit het perspectief van haar inwoners, zoals in kernen als Rijsenhout, Halfweg, Zwanenburg en Spaarndam.

De nieuwe gemeente zet zich in voor een balans tussen de groene ruimte en groei voor de logistieke sector en tussen grootstedelijke dynamiek en kleinschalige landelijkheid. Daarin bouwt zij voort op de beleidsstandpunten van de huidige gemeenten. Een eventuele uitbreiding van de Amsterdamse haven vormt een bedreiging voor de groene buffer, waardoor de nieuwe gemeente eenzelfde positie kiest als bij de reservering voor de parallelle Kaagbaan. Van zowel de parallelle Kaagbaan als een uitbreiding van de Amsterdamse haven in de Houtrakpolder is de nieuwe gemeente geen voorstander, vanwege de grote impact in termen van geluidhinder, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling.

4.2.4 Recreatie

Door recreatieve activiteiten in het groene landschap te bevorderen blijft de belevingswaarde van het buitengebied groot. Recreatie houdt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

In de nieuwe gemeente vervult recreatie een belangrijke rol: groene recreatie draagt bij aan de aantrekkingskracht. In een flink aantal recreatiegebieden (deels nog in ontwikkeling) kunnen inwoners dicht bij huis wandelen, fietsen, skeeleren, paardrijden, surfen, kanoën, zwemmen en vissen. De nieuwe gemeente investeert in mooie groene routes tussen de recreatiegebieden en de kernen.

Het netwerk van watergangen biedt mogelijkheden voor sport en recreatie op het water. Hoewel de groene recreatieve gebieden van Haarlemmermeer landschappelijk verschillen van die in Haarlemmerliede en Spaarnwoude, vinden er vergelijkbare activiteiten plaats. De nieuwe gemeente bundelt de kennis en ervaring van de huidige gemeenten op het gebied van grootschalige evenementen, zoals de organisatie van *Awakenings* en *Wooferland* in Spaarnwoude en *Mysteryland* op het voormalige Floriade-terrein. Ook voor kleinere evenementen, zoals de Filipijnse Onafhankelijkheidsdag, de jaarlijkse Sportfair, Local Live Beinsdorp en de feestweken in de kernen wordt voldoende ruimte geboden. De kwaliteit en de variëteit van het evenementenaanbod nemen hierdoor toe. Het maximaal aantal toegestane festivals in het noorden van de polder van Haarlemmermeer en het gebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt gerespecteerd. Nieuwe intensieve recreatie gaat plaatsvinden in PARK21.

De nieuwe gemeente zet het bestaande beleid van Haarlemmerliede en Spaarnwoude ten aanzien van recreatiewoningen en verblijfsrecreatie op het grondgebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude voort.

4.2.5 Infrastructuur

Omdat de nieuwe gemeente midden in de Randstad ligt kent de nieuwe gemeente enkele grote opgaven op het gebied van vervoersverbindingen, zoals de Duinpolderweg en de N200. Deelname aan de MRA en de Vervoerregio zorgt ervoor dat er investeringsmogelijkheden aanwezig zijn, ook om de lokale verbindingen tussen de kernen op peil te houden.

De nieuwe gemeente is onderdeel van de Vervoerregio, waardoor de gemeente krachtiger kan optreden. Zo wordt op het gebied van openbaar vervoer aangesloten op een zeer goed gewaardeerd en snelgroeiend netwerk. Ook krijgt de nieuwe gemeente hierdoor toegang tot een investeringsbudget waarmee een aantal toekomstige projecten gefinancierd kunnen worden, zoals de investeringen in de Duinpolderweg en de N200. De nieuwe gemeente is deel van de MRA, waardoor geïnvesteerd zal worden in de weg-, fiets- en OV-verbindingen met Amsterdam. Daarbij hoort een aansluiting op het metro-net van Amsterdam.

De nieuwe gemeente hecht belang aan de bereikbaarheid van en de verbindingen tussen de kernen door te kiezen voor een fijnmazige en vraaggerichte netwerk voor verschillende vervoerswijzen. Goede bereikbaarheid van de kernen met het openbaar vervoer is een ambitie van de nieuwe gemeente. Het in stand houden van het OV-netwerk tussen de kleinere dorpen en kernen zal in de toekomst een uitdaging zijn. Toch wordt het belang van bereikbaarheid expliciet onderstreept, met de N200 en het treinstation in Halfweg als belangrijke kwaliteiten. Goede infrastructurele verbindingen en knooppunten stellen inwoners in staat om plezierig te wonen, te werken en te recreëren. De nieuwe gemeente zal vasthouden aan haar kwalitatieve standaard.

4.2.6 Leefbaarheid

Een aantrekkelijk, veilig en gezond leefklimaat draagt bij aan de leefbaarheid in de dorpen en de buitengebieden. Bereikbare voorzieningen en woningbouw verdienen speciale aandacht. De overlast van de Amsterdamse haven, rijkswegen en de luchthaven moet zoveel mogelijk beperkt worden.

De nieuwe gemeente heeft de leefbaarheid in de dorpen en kernen en in het buitengebied hoog in het vaandel staan. Er is geen sprake van één generieke aanpak omdat de eenendertig dorpen en kernen allemaal anders zijn. Dit vraagt om maatwerk.

De luchthaven Schiphol vervult een belangrijke economische en maatschappelijke functie in de regio: Schiphol trekt veel grote en internationale bedrijven aan en zorgt voor veel werkgelegenheid. Tegelijkertijd ondervindt een deel van de kernen effecten op het gebied van geluid en luchtkwaliteit. De nieuwe gemeente streeft voor haar inwoners naar een zo goed mogelijke balans tussen de maatschappelijke lusten en lasten in de buurt van een luchthaven van formaat. Om dat te realiseren is het van belang dat de nieuwe gemeente een duurzame relatie onderhoudt met de luchtvaartsector (met als belangrijkste partijen Schiphol, KLM en de Luchtverkeersleiding Nederland), met andere betrokken overheden en met de inwoners zelf. Samen worden kennis, informatie, standpunten en verwachtingen uitgewisseld.

Een resultante hiervan is onder meer de Stichting Leefomgeving Schiphol, waarvan middelen worden ingezet in projecten die de leefbaarheid in de nieuwe gemeente bevorderen. 'Hart van Zwanenburg', een project dat het centrum van Zwanenburg een nieuwe impuls geeft, wordt medegefinancierd door deze stichting. Ook voor het project 'Hartje Spaarndam' wordt aanspraak gemaakt op de fondsen van

de stichting. Doordat de luchthaven zich binnen de nieuwe gemeentegrenzen bevindt, zit de gemeente altijd aan tafel en heeft zij invloed op besluitvorming over zaken rondom de luchthaven. De leefbaarheid binnen het gebied kan ook via deze weg een sterkere impuls krijgen.

4.2.7 Gemeenschapszin

De gemeenschapszin en het gemeenschapsgevoel worden ook na de gemeentelijke herindeling actief bevorderd. De nieuwe gemeente faciliteert het rijke verenigingsleven van sportverenigingen en culturele instellingen. Voorzieningen als dorpshuizen en scholen dragen bij aan de gemeenschapszin. Actief dorpen- en kernenbeleid borgt dit ook in de toekomst.

Het huidige participatiebeleid van beide gemeenten wordt voortgezet in de nieuwe gemeente. Daarnaast zal bij de verdere bestuurlijke inrichting van de nieuwe gemeente aandacht worden besteed aan de in de Haarlemmerliede en Spaarnwoude aangenomen motie voor de gekozen gebiedsraad.

Kenmerkend voor de nieuwe gemeente zijn de dorpen en kernen waar inwoners een sterke verbondenheid kennen. Behoud van de eigenheid en de hechtheid van deze unieke gemeenschappen is zeer belangrijk. Gemeenschapszin draagt hier sterk bij aan de leefbaarheid. De nieuwe gemeente blijft sportverenigingen en culturele instellingen dan ook faciliteren en blijft ook actief dorpen- en kernenbeleid ontwikkelen en implementeren.

Behoud van de eigenheid en de hechtheid van de unieke gemeenschappen is belangrijk. De nieuwe gemeente zet daarom in op behoud van wijk- en dorpsraden in alle kernen. Tweemaal per jaar is er overleg tussen wijk- en dorpsraden en het college van B en W in het zogenaamde 'Kernenoverleg'. Reguliere overleggen zijn er met gebiedsteams en met de gebiedsmanager. Zogenaamde 'dubbeldorpen' stellen gezamenlijk een agenda op. Speciale aandacht gaat uit naar de continuering van het overleg met de gemeente Haarlem over Spaarndam. De dorpsraden en –verenigingen ontvangen een participatiesubsidie van de gemeente. De exploitatie van dorpshuizen wordt ondersteund. Inwoners van de dorpen en wijken kunnen een gedecentraliseerd budget voor lokale activiteiten aanvragen.

4.2.8 Sociaal domein

De nieuwe gemeente heeft hoge ambities ten aanzien van de zorg. Uitgangspunt van de nieuwe gemeente is zorgcontinuïteit.

Gewerkt wordt met het zogenaamd 'Haarlemmermeers model'. Dit is zowel een werkwijze als een manier om de toegang tot zorg en ondersteuning in het sociale domein te organiseren. Dit betekent dat er niet gewerkt wordt met sociale wijkteams, zoals in de meeste grote gemeenten, maar met gemandateerde professionals. Daar waar inwoners met vragen komen (natuurlijke vindplaatsen) is de leerplicht-ambtenaar, schoolcoach, jeugdarts/verpleegkundige, kinderopvang, wijkverpleegkundige en huisarts gemandateerd om er gespecialiseerde zorg bij te halen. Ook voor de meervoudige en complexe casussen in de nieuwe gemeente werken drie gemandateerde teams.

4.2.9 Cultureel erfgoed

De waarde van cultureel erfgoed wordt beschermd en op een passende manier toegankelijk gemaakt. De nieuwe gemeente heeft veel historisch erfgoed binnen haar grenzen dat aantrekkelijk gemaakt wordt, zonder afbreuk te doen aan het historische karakter.

De nieuwe gemeente spant zich in om cultureel erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken en te verbinden met recreatieve en groene functies. Er is een sterke cultuurhistorische verbondenheid; water speelt daarin een hoofdrol. Zo vormde de drooglegging van Haarlemmermeer, het 'temmen van de Waterwolf', het begin van een vruchtbare samenwerking tussen Halfweg en Zwanenburg. De erfgoedopgave is om, gezien de spreiding in het gebied, de diverse locaties toegankelijk en beleefbaar te houden dan wel te maken. Veel monumenten hebben een link met het water, zoals gemalen, sluisen, het Polderhuis in Hoofddorp en het Gemeenlandshuis in Spaarndam.

De nieuwe gemeente is letterlijk verbonden door de forten van de Stelling van Amsterdam. De nieuwe gemeente zal ook in de toekomst het erfgoed verbinden met recreatieve en groene functies. De expertise op het gebied van cultureel erfgoed zal zich in de nieuwe gemeente verder ontwikkelen.

4.2.10 Voorzieningen

Het huidige voorzieningenniveau blijft behouden in de nieuwe gemeente. Dat kan door goede afstemming en bundeling van voorzieningen op strategische knooppunten.

De nieuwe gemeente geeft prioriteit aan het investeren in het voorzieningenniveau en houdt daarbij rekening met leefstijlen, identiteiten, sociaal-economische en demografische verschillen in alle dorpen en kernen. Dit betekent maatwerk en multifunctionaliteit van voorzieningen. Laagdrempelige ontmoetingspunten blijven in de kleine kernen gehandhaafd.

De nieuwe gemeente staat voor de uitdaging het voorzieningenniveau in de kleinere dorpen en kernen op peil te houden. Voor de dubbeldorpen blijft de relatie met 'de overkant' steeds belangrijker. Wanneer deze dorpen als één gebied worden beschouwd, kunnen voorzieningen beter op elkaar worden afgestemd. Zij zullen voornamelijk een aanvullend karakter hebben, waardoor het aanbod in de kernen meer divers wordt.

Inwoners organiseren hun netwerken en activiteiten voornamelijk binnen hun eigen kern. De vele aanwezige voorzieningen zorgen voor een prettig leefklimaat. Zo heeft het dorpscentrum in Spaarndam een belangrijke en brede maatschappelijke functie. Cultureel centrum De Olm is een ontmoetingsplek voor de inwoners van Halfweg en Zwanenburg en biedt onderdak aan de gemeenschappelijke dorpsraad. Collectieve faciliteiten zoals dorpshuizen spelen een belangrijke rol in het sociaal domein. Deze faciliteiten moeten voor alle inwoners van de gemeente toegankelijk blijven en bereikbaar zijn met het openbaar vervoer, de fiets of de auto. Dit kan bijvoorbeeld door op strategische knooppunten multifunctionele faciliteiten te bouwen, zoals schoolgebouwen waarin ook verenigingen, zorginstellingen of de bibliotheek zijn gevestigd. De nieuwe gemeente zorgt voor behoud van bestaande en voldoende sportvoorzieningen in de kernen en voor spreiding van voorzieningen voor breedtesport over de kernen.

In Halfweg en Zwanenburg worden uitdagingen in het onderwijs al gezamenlijk aangepakt, onder meer door de bouw van een Integraal Kindcentrum (IKC) in Halfweg. Dit traject is vergelijkbaar met de

realisatie van de brandweerkazerne door Veiligheidsregio Kennemerland in Halfweg voor de brandweer in Halfweg en Zwanenburg. Niet alle voorzieningen zijn echter geschikt voor clustering en sommige inwoners zijn afhankelijk van dienstverlening dicht bij huis. De nieuwe gemeente streeft er daarom naar om ook in de kleine kernen, met minder potentiële knooppunten, laagdrempelige ontmoetingspunten te faciliteren, gericht op een breed publiek.

4.2.11 Dienstverlening

De gemeentelijke dienstverlening blijft minimaal op het huidige kwaliteitsniveau, waarbij de lijnen tussen inwoners, bedrijven en gemeente zo kort mogelijk blijven. Dit is de uitdaging waar de nieuwe gemeente met een uitgestrekt grondgebied en veel dorpen en kernen voor staat.

Om bovenstaande ambities in de toekomst te realiseren is oprechte betrokkenheid van de gemeente nodig. Niet omdat de nieuwe gemeente alles zelf kan doen, maar wel om de gewenste lijnen uit te zetten en te stimuleren dat initiatieven in de samenleving worden genomen die de waarden ondersteunen.

De nieuwe gemeente zet zich in voor digitale dienstverlening waar het kan en persoonlijke service waar dit gewenst is. Dit sluit goed aan bij de ontwikkeling naar een nieuwe vorm van huisvesting van de nieuwe gemeente waarbij tijd- en plaatsafhankelijk werken en daarmee dicht bij de inwoners werken (in dorpen en in kernen), centraal staan. Paspoorten en identiteitskaarten kunnen desgewenst worden thuisbezorgd. De inwoners van de nieuwe gemeente profiteren van de onlinemogelijkheden die de nieuwe gemeente biedt.

Het huidige gemeentehuis van Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt servicecentrum en medegebruik door lokale organisaties, zoals de Stichting Historisch Halfweg en eventueel de politie, is mogelijk. De huidige trouwlocaties blijven in stand. Een servicecentrum voor het noordelijke deel van de gemeente draagt bij aan de toegankelijkheid van dienstverlening voor het noordelijke deel van de nieuwe gemeente. Naast het raadhuis in Hoofddorp heeft de nieuwe gemeente in ieder geval servicecentra in Nieuw-Vennep en Halfweg.

Gebiedsgericht werken en het Plan van aanpak Participatie vormen samen een brede basis voor een hoogwaardige dienstverlening dichtbij de inwoners en ondernemers in de nieuwe gemeente. Gezamenlijk worden de huidige parallellen in beleid en uitvoering op het gebied van dienstverlening verder uitgewerkt.

4.2.12 Bestuurlijk convenant

De beide gemeenten hebben afgesproken dat zij de voorbereiding van de samenvoeging voortvarend en in gezamenlijkheid ter hand nemen en in onderling overleg inhoud geven aan de meest passende samenwerking in de periode tot aan de datum van herindeling. Zij hebben hiertoe een bestuurlijk convenant opgesteld waarin de hiervoor beschreven visie en ambitie zijn uitgewerkt in nadere afspraken. De beide gemeenten stellen zich met dit convenant tot doel nadere afspraken vast te leggen over het proces en de uitgangspunten waarbinnen de herindeling vorm dient te krijgen.

4.3 Financiële aspecten van de nieuwe gemeente

In paragraaf 2.3 zijn de financiële gegevens van de huidige gemeenten uiteengezet. In deze paragraaf wordt ingegaan op de financiële aspecten van de nieuwe gemeente na samenvoeging.

4.3.1 Financiële effecten van de samenvoeging

Op basis van de financiële gegevens van de huidige gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer in paragraaf 2.3 is te concluderen dat door een gemeentelijke herindeling zowel positieve als negatieve effecten op de exploitatie ontstaan. Er treden effecten op in de bestuurskosten, in de belastingopbrengsten en in de diverse lasten als gevolg van harmonisatie van beleid. Zeker voor dit laatste is het te vroeg om de effecten te kwantificeren. Op basis van de gehanteerde uitgangspunten in het afgesloten convenant kan echter wel geconcludeerd worden dat er een financieel krachtige gemeente ontstaat. De nieuwe gemeente start ook met een solide reservepositie. Op basis van de meerjarenramingen bedraagt de algemene reserve per 1 januari 2019 € 1.170 per inwoner. Evenals voor de huidige gemeente Haarlemmermeer is de ontwikkeling van de schuldpositie een punt van aandacht. Ook de raad van de nieuwe gemeente moet hier aandacht voor hebben en hier bij het bepalen van nieuwe ambities rekening mee houden.

4.3.2 Daling algemene uitkering uit het gemeentefonds

Na de herindeling zal de algemene uitkering uit het gemeentefonds van de nieuwe gemeente circa € 500.000 lager zijn dan de optelsom van de algemene uitkeringen van de huidige gemeenten. De belangrijkste oorzaak van de daling van de algemene uitkering is dat in de berekening van de algemene uitkering elke gemeente een vast bedrag krijgt. Door de samenvoeging van twee gemeenten vervalt één vast bedrag. Dit nadeel kan opgevangen worden door wegvallende kosten als gevolg van de samenvoeging; gedacht kan worden aan de vaste bestuurskosten. Uitgangspunt is dat deze kosten op termijn, na einde wachtgeldverplichtingen, wegvallen. Verder kan bespaard worden doordat door de ambtelijke organisatie efficiënter gewerkt kan worden, waarbij met name gedacht moet worden aan de kosten van het management en ondersteunende clusters/afdelingen.

4.3.3 Preventief toezicht op grond van de Wet arhi

Een gemeente waarvan de raad een herindelingsontwerp heeft vastgesteld, komt onder preventief toezicht van de provincie te staan op grond van artikel 21 van de Wet arhi. Preventief toezicht houdt in dat in elk geval de begroting, de begrotingswijzigingen en de kredietbesluiten goedkeuring behoeven. Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten hiervoor echter nog een aantal andere besluiten met een financiële strekking aanwijzen. Met de provincie Noord-Holland wordt gewerkt aan een afsprakenkader hoe invulling te geven aan de toepassing van het financieel toezicht.

Het preventief toezicht loopt nog een jaar door na de herindelingsdatum, omdat de begroting door de nieuwe raad moet worden vastgesteld. Hierdoor wordt niet voldaan aan de wettelijke termijn van vaststelling van de begroting vóór 15 november voor het begrotingsjaar, waardoor er automatisch preventief toezicht geldt.

4.3.4 Tijdelijke herindelingsbijdrage

Als gevolg van een gemeentelijke herindeling ontstaan er gedurende de eerste jaren kosten die als frictiekosten benoemd kunnen worden. Te denken valt aan externe begeleiding in de voorbereiding, automatiseringskosten, harmonisatie van verordeningen, desintegratie van personeel, uittredingskosten gemeenschappelijke regelingen etc. Ter dekking van de frictiekosten kent de algemene uitkering uit het gemeentefonds de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling (ook wel Arhi-uitkering genoemd). De vergoeding is afhankelijk van het werkelijke aantal inwoners op 1 januari van het jaar voorafgaand aan de

herindeling alsmede de uitkeringsfactor in dat jaar T-1. Deze tijdelijke maatstaf zou op basis van de huidige gegevens (septembercirculaire 2016) uitkomen op circa € 4,6 miljoen. Dit bedrag wordt bij een herindeling per 1 januari 2019 als volgt uitgekeerd.

Jaar	Bedrag (x € 1 mln)
2018	€ 0,92
2019	€ 1,48
2020	€ 0,74
2021	€ 0,74
2022	€ 0,74

4.4 Personele aspecten

In de voorbereidingen op de herindeling is aandacht geschonken aan het maken van afspraken om te borgen dat het personeel op zorgvuldige wijze wordt geplaatst in de nieuwe gemeente. Dit punt was opgenomen als één van de kernwaarden van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Dit heeft geleid tot een personeelsconvenant waarin de huidige werkgevers hebben vastgelegd op welke wijze zij omgaan met het personeel. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de medewerkers van Haarlemmerliede en Spaarnwoude zonder voorbehoud geplaatst worden in de nieuwe gemeente. De medewerkers van de gemeente Haarlemmermeer behouden hun huidige functie (met uitzondering van de specifieke functies zoals benoemd in de Wet arhi). Op 1 januari 2018 zullen beide gemeenten overgaan in één werkorganisatie, die vooruitlopend op de formele herindelingsdatum alvast samen gaat in het belang van gewenning van de nieuwe medewerkers, de borging van kwaliteit van dienstverlening en de versterking van beide organisaties. Dit betekent dat de personele formatie van Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt geïntegreerd in de organisatie van Haarlemmermeer.

5. Toetsing van de herindeling

In dit hoofdstuk wordt de voorgestelde samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer getoetst aan de criteria van het 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' (paragraaf 5.1) en aan de aanvullende provinciale criteria (paragraaf 5.2). Paragraaf 5.3 bevat de conclusies van deze toetsing.

5.1 Criteria ministerie van BZK

Op 28 mei 2013 heeft de minister van BZK het vigerende 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' aan de Tweede Kamer gezonden. Het beleidskader geeft inhoudelijke en procesmatige kaders aan voor gemeentelijke herindeling. Om te kunnen beoordelen of en op welke wijze een herindelingsadvies leidt tot een wetsvoorstel, toetst de minister elk herindelingsadvies aan vijf oorspronkelijke criteria, waarbij per geval wordt gekeken naar de lokale en regionale omstandigheden, ontwikkelingen en context.

Het 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' kent de volgende criteria op basis waarvan een herindelingsvoorstel in onderlinge samenhang wordt beoordeeld:

- *draagvlak*: hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen lokaal bestuurlijk (gemeenteraden), regionaal (buurgemeenten, provincie) en maatschappelijk draagvlak (inwoners en maatschappelijke organisaties)
- *interne samenhang, dorps- en kernenbeleid*: de nieuw te vormen gemeente moet een logische interne samenhang tussen kernen kennen die identiteit geeft (sociaal, cultureel, economisch etc.) aan de nieuwe bestuurlijke eenheid
- *bestuurskracht*: de nieuw te vormen gemeente moet in staat zijn haar maatschappelijke opgaven op te pakken en wettelijke taken adequaat te vervullen, waarbij recht wordt gedaan aan en in het belang wordt gehandeld van haar maatschappelijke omgeving
- *duurzaamheid*: de gemeente moet toekomstbestendig en robuust genoeg zijn om voor langere tijd als autonome gemeente te bestaan
- *evenwichtige regionale verhoudingen*: de nieuwe gemeente moet een krachtige bestuurlijke partner zijn voor medeoverheden en door samenwerking of anderszins een bijdrage kunnen leveren aan regionale opgaven en taken.

Hierna wordt het onderhavige herindelingsvoorstel getoetst aan de criteria van het 'Beleidskader gemeentelijke herindeling'.

5.1.1 Draagvlak

Het criterium draagvlak is onderverdeeld in lokaal bestuurlijk draagvlak, regionaal draagvlak en maatschappelijk draagvlak voor de nieuw te vormen gemeente.

Lokaal bestuurlijk draagvlak

Onder lokaal bestuurlijk draagvlak voor een herindelingsvoorstel wordt het draagvlak verstaan dat bestaat bij de colleges en raden van de betrokken gemeenten voor het voorstel.

De raden van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer hebben op respectievelijk 28 juni en 6 juli 2016, op voordracht van de colleges van B en W, het principebesluit tot de

voorgestelde herindeling genomen. Dit principebesluit is nogmaals bekrachtigd op 6 oktober 2016 met het vaststellen van het bestuurlijk convenant. Met de eensluidende en gelijktijdige vaststelling van het herindelingsontwerp op 13 december 2016 is het voornemen tot herindeling formeel bekrachtigd. Daarmee is er zonder meer lokaal bestuurlijk draagvlak voor de herindeling tussen deze twee gemeenten.

Maatschappelijk draagvlak

Voor het maatschappelijke draagvlak voor een gemeentelijke herindeling geldt als uitgangspunt dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij het herindelingsproces. Eenieder heeft zienswijzen kunnen indienen na vaststelling van het herindelingsontwerp. De zienswijzen zijn samen met de reacties opgenomen in dit herindelingsadvies. De betrokken gemeenten hebben daarnaast een inspanningsverplichting om te investeren in het maatschappelijke draagvlak voor een herindeling. Het kabinet hecht eraan dat gemeenten onderzoek (laten) doen naar het maatschappelijke draagvlak onder inwoners en maatschappelijke organisaties voor een herindelingsvoorstel. Per gemeente worden hierna de inspanningen en de resultaten beschreven. In bijlage II is per gemeente een logboek van de ondernomen activiteiten ten behoeve van maatschappelijk draagvlak opgenomen.

In de voorgeschiedenis (paragraaf 3.1) is te lezen dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude al sinds 2012 bezig is zich te beraden op de bestuurlijke toekomst. De raad heeft daarbij telkens haar inwoners, dorpsraden, verenigingen en bedrijven betrokken en geraadpleegd. Dit gebeurde onder meer door bezoeken van burgemeester en wethouders aan de diverse dorpen en door betrokkenheid bij de diverse verkennende onderzoeken.

Vanaf het moment dat Haarlemmermeer zich aandeed als potentiële herindelingspartner heeft de gemeente haar inwoners via verschillende media op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het proces. In het voorjaar van 2016 heeft burgemeester Weterings de voorgenomen samenvoeging besproken met afvaardigingen van de dorps- en wijkraden uit zowel Haarlemmermeer als Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

In aanloop naar de vaststelling van het herindelingsontwerp zijn er drie bewonersbijeenkomsten georganiseerd in het noorden, midden en zuiden van de gemeente, waarbij inwoners en ondernemers hun vragen konden stellen die werden beantwoord door de aanwezige bestuurders. In een in Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer verspreide krant is onder meer een uitleg gegeven over waarom de gemeenten samengaan, met daarbij een kalender van mijlpalen in proces.

Van de ondernomen activiteiten is per gemeente een logboek bijgehouden, mede om richting het college van GS en de minister van BZK aan te kunnen tonen wat er gedaan is aan het bereiken van draagvlak. Deze logboeken zijn opgenomen als bijlage II.

Ook in de aanloop naar de herindelingsdatum en de verdere voorbereidingen worden inwoners en ondernemers betrokken bij de vormgeving van de nieuwe gemeente, haar werkwijze en haar beleid. Deze activiteiten zijn beschreven in het communicatieplan van oktober 2016. Dit plan is opgenomen als bijlage V.

Regionaal bestuurlijk draagvlak

Een gemeentelijke herindeling heeft invloed op de positie van omliggende en naburige gemeenten en op de bestuurlijke verhoudingen in de regio. Aan het criterium van regionaal draagvlak is voldaan wanneer omliggende of naburige gemeenten in staat zijn gesteld hun zienswijze te geven op een voorgenomen herindeling en de motieven van de voorgenomen herindeling desgevraagd worden toegelicht.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft in haar verkenning nadrukkelijk de blik naar buiten gericht en is het proces met omliggende gemeenten ingegaan. Daarin speelde de bijzondere

positie van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in de regio – groen, open en landelijk gebied – een belangrijke rol, wat ook door de omliggende gemeenten onderkend werd in hun *position papers*. In een bestuurlijk overleg op 21 september 2016 met de provincie Noord-Holland en buurgemeenten is gesproken over het doorlopen proces, de principebesluiten en de gevolgen voor de regio. De gemeenten spraken daarin hun waardering uit voor het doorlopen proces en accepteren de uitkomsten van de democratische besluitvorming die leidt tot de samenvoeging van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer. Na vaststelling van het herindelingsontwerp hebben de buurgemeenten de gelegenheid gehad om hun zienswijze op het voorstel in te dienen.

5.1.2 Interne samenhang, dorps- en kernenbeleid

Dit criterium betreft de beoordeling of de nieuw te vormen gemeente een logische samenhang kent en gaat in op de visie die de beide gemeenten hebben op de wijze waarop de nieuwe gemeente de inwoners, dorpen, wijken en organisaties bij beleidsvorming en -uitvoering betreft.

De nieuwe gemeente combineert stedelijke en landschappelijke kwaliteiten, heeft een plezierig woon- en werkklimaat en ruime mogelijkheden voor recreatie. De eenendertig dorpen en kernen variëren in grootte en karakter en hebben elk een eigen identiteit, wat de nieuwe gemeente bijzonder divers maakt. Voor de meeste kernen geldt dat zij verbonden zijn door water. Veel kernen zijn klein en historisch. Dorpen aan de zuidkant hebben hetzelfde landelijke en dorpse karakter als de dorpen in het noorden, aangevuld met een stedelijk middengebied. De sterke gemeenschapszin maakt dat het prettig leven is in de kleine kernen. In de dorpen is een ruim aanbod aan voorzieningen en kleinschalige bedrijvigheid. In de gemeente als geheel is ook aan de rand ruimte voor ondernemingen in de hogere milieucategorie. Door een actief dorpen- en kernenbeleid, gebiedsgericht werken en een actief participatiebeleid worden deze waardevolle eigenschappen behouden en versterkt. Door maatwerk blijft de eigenheid van de dorpen en hun omgeving behouden. Hoewel de nieuwe gemeente in haar grootste kernen ook grootstedelijk oogt, blijft het groene karakter behouden.

De ligging tussen Amsterdam, Haarlem en Leiden, de aanwezigheid van de internationale luchthaven Schiphol en de nabijheid van de havens van Amsterdam en IJmuiden zorgen voor veel bedrijvigheid. Dit maakt de nieuwe gemeente ook tot economische motor. De nieuwe gemeente is een plek om te ondernemen, te ontdekken en te beleven. Er zijn volop kansen voor het oprichten van een eigen bedrijf, outdoor-activiteiten in uitgestrekte natuur- en recreatiegebieden, het organiseren of bezoeken van evenementen en winkelen in het centrum van Hoofddorp of in SugarCity. Maar het is ook een gemeente die ruimte biedt aan grote multinationals in de meer stedelijke gebieden. De nieuwe gemeente is aantrekkelijk als vestigingsplek voor bedrijven en heeft de focus daarbij gericht op duurzaamheid. Het contrast tussen rust, ruimte en groen aan de ene kant en mobiliteit, dynamiek en bedrijvigheid aan de andere, levert een unieke symbiose tussen stad en platteland. De nieuwe gemeente gaat steeds op zoek naar de juiste balans tussen kleine kernen in het groen en grootstedelijke dynamiek. De nieuwe gemeente spant zich in voor een zo duurzaam mogelijke inrichting, zodat het groene karakter van de nieuwe gemeente ook in de toekomst behouden blijft. De nieuwe gemeente wil koploper zijn in de circulaire economie: een hergebruik-economie in plaats van een wegwerp-economie.

5.1.3 Bestuurskracht en duurzaamheid

De nieuwe gemeente dient over het vermogen te beschikken om voldoende bestuurskracht te ontwikkelen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Een gemeente is bestuurskrachtig als zij zelfstandig (zonder te grote afhankelijkheid van andere gemeenten of samenwerkingsverbanden) in staat is haar maatschappelijke opgaven op te pakken en haar wettelijke taken adequaat uit te voeren.

De nieuwe gemeente is bestuurskrachtig, zowel bestuurlijk als organisatorisch, in staat haar opgaven te realiseren en door de omvang van de organisatie minder kwetsbaar. Het ambtelijke apparaat beschikt over voldoende specialistische kennis, waardoor gemeentelijke taken adequaat worden uitgevoerd. De organisatie is in staat om met bovenlokale vraagstukken om te gaan, mede door haar positie aan regionale en nationale overlegtafels. Binnen de gemeenteraad met negenendertig raadsleden is veel kennis en kunde aanwezig. Ook de kernen zijn in de raad goed vertegenwoordigd. De lijnen met de inwoners van de nieuwe gemeente blijven daardoor kort, net als de lijnen van de dorpsraden naar de ambtelijke organisatie. Dit draagt bij aan de verbinding tussen bestuur en samenleving.

5.1.4 Evenwichtige regionale verhoudingen

Dit criterium betreft de vraag of er door de vorming van de nieuwe gemeente goede regionale verhoudingen ontstaan en het toekomstperspectief van omliggende gemeenten niet nadelig wordt beïnvloed.

Na de samenvoeging worden de goede relaties met de buurgemeenten en andere overheden onverminderd voortgezet. De nieuwe gemeente is goed vertegenwoordigd in diverse nationale en regionale overlegstructuren en vormt daarin een sterke en betrouwbare onderhandelingspartner. De nieuwe gemeente vormt met - naast Amsterdam - Haarlem, Zaanstad en Almere in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) de groep van grootste gemeenten. De nieuwe gemeente is de logistieke verbinder tussen zee- en luchthaven in de MRA en is een van de belangrijkste economische toplocaties van Nederland. Haar deelname in de Vervoerregio zorgt voor financiële capaciteit om te investeren in bereikbaarheid. In de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Veiligheidsregio Kennemerland is de gemeente zichtbaar aanwezig. Daarnaast is de nieuwe gemeente vaste gesprekspartner in overleggen met en over Schiphol. Na de herindeling blijven vertegenwoordigers van de nieuwe gemeente direct aan tafel bij deze overleggen, waardoor zij invloed kunnen uitoefenen op zaken die rond de luchthaven spelen.

In het bestuurlijk overleg van 21 september 2016 met de provincie Noord-Holland en de buurgemeenten is, naast de doorlopen procedure en de principebesluiten, gesproken over de verhoudingen in de regio. De gemeenten onderkennen dat samenwerking rondom regionale vraagstukken ook na de voorgestelde samenvoeging noodzakelijk blijft. De herindeling tot de nieuwe gemeente Haarlemmermeer maakt het mogelijk om de belangen en waarden van het gebied te borgen en ook te vertegenwoordigen in de regionale samenwerkingsverbanden.

5.2 Criteria provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland kent een '*Provinciaal beleidskader 2013 – Bestuurskrachtige regio's*'. Daarin staat over samenvoeging het volgen:

“Voor de provincie staat voorop dat er na een zorgvuldig proces logische bestuurlijke eenheden ontstaan, die een sterke samenhang hebben, bijdragen aan een goed regionaal evenwicht en een krachtige regionale samenwerking en waarin een adequate politieke regie vanuit de gemeenteraad mogelijk is. De benodigde schaal is afhankelijk van de bevolkingsdichtheid en het opgavenprofiel en verschilt dus per regio.”

Het voorstel voor deze herindeling is tot stand gekomen met nauwe betrokkenheid van en regelmatig overleg met de provincie. Deze herindeling past goed in de regionale visie van de provincie. De provincie zal hier in haar zienswijze nader op in gaan.

5.3 Conclusie toetsing

Gezien de criteria waarmee de minister van BZK en de provincie Noord-Holland gemeentelijke herindelingen beoordelen, stellen wij vast dat de voorgestelde herindeling de toetsing kan doorstaan. Er is breed bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor een krachtige en robuuste gemeente die van betekenis is voor haar inwoners, ondernemers en fysieke leefomgeving en voor de regio.

6. Vervolgstappen

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het verdere proces van de realisatie van de gemeentelijke herindeling van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer eruitziet. Het proces wordt beschreven in vijf stappen.

- Stap 1. Het herindelingsadvies wordt vastgesteld door beide gemeenteraden.
- Stap 2. Nadat de gemeenteraden het advies hebben vastgesteld, wordt dit toegestuurd aan Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Holland. GS sturen het advies en hun zienswijze door naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Stap 3. De minister beslist binnen vier maanden of hij een wetsvoorstel voorlegt aan de ministerraad. Bij instemming wordt het ter advies doorgezonden aan de Raad van State.
- Stap 4. Het formele wetgevingstraject start. Dat moet uiteindelijk leiden tot vaststelling van de wet door de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal. Die procedure duurt ongeveer anderhalf jaar.
- Stap 5. Na publicatie van de wet in het Staatsblad, treedt de wet in werking. De officiële startdatum van de nieuwe gemeente is echter altijd op 1 januari na de datum van inwerkingtreding van de wet. Verkiezingen vinden plaats in november, voorafgaand aan de datum van herindeling.

6.1 Van herindelingsontwerp naar herindelingsadvies

Tabel 6.1 toont het gelopen tijdspad van het proces van herindelingsontwerp naar herindelingsadvies.

Tabel 6.1 - Vervolgstappen tot het herindelingsadvies

Wat	Wie	Wanneer
<i>Herindelingsontwerp</i>		
Vaststelling herindelingsontwerp	Raden Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	13 december 2016
<i>Ter inzagelegging</i>		
Ter inzagelegging van het herindelingsontwerp	Colleges van B en W Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	16 december 2016
Toezening aan buurgemeenten en verzoek tot indienen zienswijze	Colleges van B en W Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	16 december 2016
Zienswijzen door 'eenieder' op het herindelingsontwerp	Inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, buurgemeenten	Tot 10 februari 2017
<i>Herindelingsadvies</i>		
Reactie op zienswijzen en verwerking in voorstel tot herindelingsadvies	Colleges van B en W Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	14 maart 2017
Vaststelling herindelingsadvies	Raden Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	13 april 2017

Toezening aan het college van GS van de provincie Noord-Holland	Colleges van B en W Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer	Uiterlijk 30 april 2017
---	--	-------------------------

6.2 Wetgevingsproces

Tabel 6.2 toont de vervolgstappen die plaatsvinden na de totstandkoming van het herindelingsadvies.

Tabel 6.2 - Vervolgstappen na herindelingsadvies

Wat	Wie
<i>Wetgevingsproces</i>	
Toetsing herindelingsadvies aan beleidskader en opstellen wetsvoorstel	Minister van BZK
Besluitvorming in ministerraad en adviesaanvraag bij Raad van State	Minister van BZK
Advies Raad van State	Raad van State
Behandeling van en stemming over wetsvoorstel	Tweede Kamer en Eerste Kamer (inclusief commissies)
Publicatie in Staatsblad	Regering
<i>Effectuering van de herindeling</i>	
Vorbereidingen op vorming nieuwe gemeente	Colleges van B en W Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer
Herindelingsverkiezingen in november 2018	Raden Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer
Start nieuwe gemeente per 1 januari 2019	De nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Bijlagen

Bijlagen:

- I. Kaart nieuwe gemeentegrenzen
- II. Logboek maatschappelijk draagvlak
- III. Gemeenschappelijke regelingen

I. Kaart nieuwe gemeentegrenzen

II. Logboeken maatschappelijk draagvlak

In deze bijlage wordt door de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de gemeente Haarlemmermeer toegelicht wat zij hebben ondernomen om het maatschappelijk draagvlak voor de gemeentelijke herindeling te peilen, op te bouwen en behouden.

Toelichting op ondernomen activiteiten

Al vanaf begin 2012 is de gemeente van Haarlemmerliede en Spaarnwoude zich ervan bewust dat het samengaan met een andere gemeente betere kansen gaf om haar groengebied te handhaven en haar niveau van dienstverlening naar inwoners en ondernemers op peil te houden. In september 2013 ging de gemeente hierover rond de tafel zitten met bewoners en ondernemers. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen in de nota 'Realistisch Perspectief', waarin werd geconcludeerd dat de gemeente op termijn niet zelfstandig kon blijven, "het belang van burgers en bedrijven was daarmee niet gediend". Dit resulteerde in een artikel over de voorgenomen fusie op dichtbij.nl.

Nog vóór de verkiezingen in 2014 haalde de gemeente input op uit de gemeenschap. In januari vonden drie avonden plaats met bewoners en bedrijven. Hier werden de gedeelde waarden geïnventariseerd. Dit waardenprofiel maakte duidelijk welke waarden door de gemeenschap breed worden gedeeld: het groengebied, de identiteit van de dorpen en de korte lijnen tussen gemeente en bewoners/bedrijven.

In het laatste kwartaal van 2014 is veel onderzoek gedaan door interviews te houden onder zoveel mogelijk betrokkenen zoals verenigingen, ondernemingen en medewerkers. Ook vonden er twee bijeenkomsten voor vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties plaats: welke zaken over de toekomst vinden zij belangrijk? En hoe kunnen de belangen van burgers en bedrijven volgens hen het beste worden gediend? Deze informatie nam de gemeenteraad mee in haar besluitvorming.

In 2015 is het gebruik ingevoerd om de eigen medewerkers de dag na een belangrijke vergadering bij te praten. Voor de inwoners en ondernemers wordt de Horizon&Stip-krant, genoemd naar het toekomstproces van Haarlemmerliede&Spaarnwoude, huis-aan-huis verspreid. In het totaal verschenen er in 2015 vijf edities.

In februari en maart wordt de input van twee debatbijeenkomsten, een enquête en het advies van onderzoekers meegenomen in een rapport. Dit rapport is in april gepresenteerd tijdens een bewonersbijeenkomst. De daaruit voortvloeiende keuze is op een avond in mei aan de bewoners voorgelegd. Eind 2015 vond de eerste 'experttafel' plaats. Hier werden inwoners, dorpsraden, sport- en ondernemersverenigingen, scholen, culturele organisaties en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties bijgepraat over de stappen die we nemen en vragen we om input op specifieke beleidsterreinen zoals sport, landbouw, cultuur en historie. Raads- en commissievergaderingen over de toekomst worden op een aparte locatie (De Zoete Inval) gehouden om zoveel mogelijk ruimte te bieden aan belangstellenden.

In de loop van 2016 zijn nog vijf van deze experttafels gehouden, waarbij ook dorpsraden, ondernemersverenigingen en de Wmo-raad aanwezig waren. Ook zijn er drie Horizon&Stip-kranten verspreid. In de gemeente Haarlemmermeer zijn inwoners en belanghebbenden over het mogelijke samengaan en over belangrijke vergaderingen zoals op 21 en 28 juni en 6 juli geïnformeerd door advertenties, columns en andere publicaties in de gangbare media van de beide gemeentes, zoals het Witte Weekblad, de InforMeer en de Kanaalgraver.

De raadscommissievergadering op 21 juni in Haarlemmerliede was een belangrijke avond. De afsprakenlijst tussen Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer stond op de agenda, meerdere bewoners van Haarlemmerliede en burgemeester Weterings van Haarlemmermeer spreken in. Het daadwerkelijke besluit tot samengaan, op 28 juni door Haarlemmerliede en Spaarnwoude en op 6 juli door Haarlemmermeer, waren mijlpalen die door alle media opgepikt zijn.

Beide gemeenten hebben deze informatie ook op hun websites gecommuniceerd, in Haarlemmerliede en Spaarnwoude al vanaf 2012. Vanaf september 2016 communiceren beiden gemeenten zoveel mogelijk gemeenschappelijk. Dit geldt zowel voor de externe als voor de interne communicatie. Haarlemmermeer richt zich hierbij, na de vaststelling van het herindelingsontwerp in december 2016, vooral op de bekendheid met de samenvoeging bij de inwoners en medewerkers. Die is nog niet overal even groot, maar kritiek is er evenmin te horen, hetgeen tot uiting komt op de drie inloopavonden in de Haarlemmermeer.

In 2017 is er op 16 januari in Spaarndam (gemeente Haarlemmerliede) een goed bezochte informatieavond georganiseerd met bewoners, dorpsraad, raadsleden, wethouders en beide burgemeesters. Spaarndammers zijn overwegend positief over de samenvoeging met Haarlemmermeer.

Een chronologisch overzicht van alle acties voor het maatschappelijk draagvlak is hieronder toegevoegd.

wanneer?	wie?		wat?
2012			
februari 2012	H'liede		Klein en fijn, maar kwetsbaar: In de afgelopen decennia werkte de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude hard om zelfstandig te blijven. Al was het maar om daarmee het Groengebied Spaarnwoude te verdedigen tegen verstedelijking vanuit andere gemeenten. In vergelijking met de burens is de gemeente namelijk klein. En daarmee, zo constateerde de gemeenteraad, is de eigen organisatie eigenlijk ook te kwetsbaar geworden.
2013			
februari - mei 2013	H'liede		En toen ging het snel. Het Rijk besloot veel uitvoering van beleid, zoals de WMO, per 2015 bij gemeenten te leggen. Ook kondigt het Rijk bezuinigingen aan in de uitkeringen aan gemeenten. Sowieso is er vanuit het Rijk veel druk om gemeenten (en provincies) samen te voegen, of te herindelen. Het nadenken over een fusie werd hierdoor in een breder perspectief geplaatst. Dit 'Realistisch Perspectief' werd geschetst door een bestuurlijke werkgroep, die concludeerde dat onze gemeente op termijn niet zelfstandig kan blijven. "Het belang van burgers en bedrijven was daarmee niet gediend"
september 2013	H'liede		Rond de tafel: een besluit over de toekomst van de gemeente neem je als gemeenteraad niet zomaar. Daarom ging de gemeente om de tafel met bewoners en ondernemers (om dat in januari weer te doen). De uitkomsten hiervan werden meegenomen in de nota 'Realistisch perspectief'. Dit 'Realistisch Perspectief' werd geschetst door een bestuurlijke werkgroep. Die concludeerde dat onze gemeente op termijn niet zelfstandig kan blijven. "Het belang van burgers en bedrijven was daarmee niet gediend"
16 november 2013	H'liede	H'meer	Artikel over fusie http://www.dichtbij.nl/haarlemmermeer/regionaal-nieuws/artikel/3181128/voor-en-nadelen-van-samenwerking-of-fusie-gemeente-haarlemmerliede-.aspx
2014			
januari 2014	H'liede		Op zoek naar gedeelde waarden: in verschillende rondetafelgesprekken, zoals in september en november, haalde de gemeente input op uit de gemeenschap. In januari vonden drie avonden plaats met bewoners en bedrijven. We inventariseerden onze gedeelde waarden. Het Waardenprofiel maakt duidelijk welke waarden door de gemeenschap breed worden gedeeld: het groengebied, de identiteit van de dorpen en de korte lijnen tussen gemeente en bewoners/bedrijven.
juli - september 2014	H'liede		Stappenplan en onderzoek. Het nieuwe college ontwikkelt een stappenplan om de discussie over de toekomst van de gemeente te vervolgen. Hiervan maakt een zogenaamd Verdiepingsonderzoek deel uit. Raad geeft het bureau Berenschot de opdracht te geven om te onderzoeken hoe de gemeente zich het best organiseert qua kracht van de ambtelijke organisatie (die nu te klein is voor het vele werk) en de bestuurlijke organisatie. De

			opdracht is om verschillende samenwerkingsvormen in kaart te brengen, maar nadrukkelijk ook het behoud van zelfstandigheid.
21 oktober 2014	H'liede	H'meer	Collegentmoeting tussen beide gemeenten waarbij de toekomstverkenning van Haarlemmerliede en Spaarnwoude op de agenda staat.
okt./dec. 2014	H'liede		Onderzoek: het laatste kwartaal van 2014 staat in het teken van veel onderzoek. Interviews met alle ambtenaren, workshops met de raad, gesprekken met verenigingen en ondernemingen. Zoveel mogelijk betrokkenen worden geconsulteerd.
27 november + 3 december 2014	H'liede		Bijeenkomsten maatschappelijk middenveld. Hoe denken maatschappelijke organisaties over de toekomst van de gemeente? Welke zaken vinden zij belangrijk? En hoe kunnen de belangen van burgers en bedrijven volgens hen het beste worden gediend? De gemeente probeert zoveel mogelijk vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties te horen. Zo wordt informatie verkregen die de gemeenteraad kan meenemen in haar besluitvorming.
2015			
16 januari 2015	H'liede		De gemeente telt een kleine 40 medewerkers. Zij worden na de Raadsconferentie bijgepraat.
februari 2015	H'liede		1e Horizon&Stipkrant: In februari 2015 ontvingen inwoners van de gemeente de eerste Horizon&Stipkrant op de mat. In deze krant staat informatie over het toekomstproces, waaronder een tijdlijn maar ook een uitnodiging om mee te praten tijdens de e-debatten op 18 en 19 februari.
18 februari 2015	H'liede		In gesprek met iedereen: wat vinden burgers en bedrijven belangrijk? Op 18 en 19 februari 2015 organiseerde de gemeente speciale e-debatbijeenkomsten over de toekomst. Inwoners en ondernemers werden gevraagd om hun mening te geven via stellingen en stemkastjes. Ook werd er een enquête uitgezet (schriftelijk en online) zodat inwoners hun mening konden geven.
25 februari 2015	H'liede		Enquête: we vragen inwoners en betrokkenen naar hun mening, zowel online als live. Naast de e-debatten konden inwoners tot 25 februari 2015 een online enquête over de toekomst invullen. In totaal zijn er 317 enquêtes ingevuld. De enquêteresultaten worden meegenomen in het onderzoek over de toekomst van de gemeente.
feb/mrt 2015	H'liede		Verzamelen van alle input: alles wat door betrokkenen in en rond onze gemeenschap is gezegd, wordt meegenomen in een rapport, inclusief het advies van de onderzoekers. Het college behandelt het rapport en stuurt het door aan de raad.
april 2015	H'liede		2e Horizon&Stip-krant
6 april 2015	H'liede		Aparte commissievergadering: hier wordt het besluit over het toekomstscenario genomen. Om ruimte te bieden aan alle belangstellenden, zal deze vergadering op een andere locatie worden gehouden.
8 april 2015	H'liede		Informatiebijeenkomst: Bewoners worden bijgepraat over het definitieve eindrapport en het verdere proces. Deze bijeenkomst werd gehouden in de Zoete Inval te Haarlemmerliede.

28 april 2015	H'liede		Commissiebehandeling: In een aparte vergadering bespreekt de gemeenteraad de voorgenomen keuze. Inwoners en belangstellenden zijn welkom. De vergadering begint om 20.00 uur en vindt plaats in de Zoete Inval in Haarlemmerliede.
april 2015	H'liede		3e Horizon&Stip-krant
11 mei 2015	H'liede		Bewonersbijeenkomst: de voorgenomen keuze wordt voorgelegd aan bewoners. Ook deze bijeenkomst vindt plaats in de Zoete Inval vanaf 20.00 uur.
16 juni 2015	H'liede		Aparte raadsvergadering. In een aparte raadsvergadering wordt het besluit over het toekomstscenario genomen door de gemeenteraad. Om alle belangstellenden de mogelijkheid te geven om deze vergadering bij te wonen zal deze op een andere locatie worden gehouden.
juni 2015	H'liede		4e Horizon&Stip-krant
26 november 2015	H'liede		Experttafel 1: Aan de experttafel praten we inwoners, belanghebbenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties bij over de stappen die we nemen en vragen we om input op specifieke beleidsterreinen zoals sport, landbouw, cultuur en historie.
november 2015	H'liede		5e Horizon&Stip-krant
2016			
25 januari 2016	H'liede		2e Experttafel voor inwoners en belanghebbenden
18 februari 2016		H'meer	Artikel in de InforMeer: Haarlemmermeer wil graag fuseren met Haarlemmerliede en Spaarnwoude
1 maart 2016	H'liede		6e Horizon&Stip-krant
4 maart 2016	H'liede		Extra experttafel (3e): In verband met de commissievergadering op 10 maart vond er een extra experttafel plaats op 4 maart. De ingediende position papers kwamen aan de orde en er werd ingegaan op de kernwaarde 'dorps- en kernenbeleid'. Deelnemers zijn vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en ondernemers, maar ook inwoners nemen deel.
10 maart 2016	H'liede		Commissievergadering (Zoete Inval): De commissieleden maken in de commissievergadering van 10 maart 2016 een afweging met welke potentiële fusiepartners verdere gesprekken worden gevoerd (de zogenaamde 'shortlist').
21 maart 2016	H'liede		4e Experttafel (belanghebbenden en organisaties worden geïnformeerd en meegenomen in de stappen).
1 april 2016	H'liede		7e Horizon&Stip-krant
9 mei 2016	H'liede		5e Experttafel Er waren bewoners en zo'n 20 personen van verschillende organisaties, zoals de Dorpsraden, de ondernemersvereniging en de Wmo-raad aanwezig. Er werd gesproken over de verdiepende gesprekken en over het behoud van de belangrijke waarden van onze gemeente, zoals het groengebied en de laagdrempeligheid van een kleine gemeente. Het

			verdere proces werd toegelicht, waaronder de bewonersbijeenkomst van 8 juni.
26 mei 2016		H'meer	column burgemeester weterings over fusieproces
7 juni 2016		H'meer	Bericht in het Witte Weekblad: in de column van burgemeester Weterings wordt de keuze voor een fusie met Haarlemmerliede en Spaarnwoude gemotiveerd.
8 juni 2016	H'liede		6e Experttafel/ bewonersavond: Op 8 juni nodigen we alle inwoners uit voor een bijeenkomst in de Zoete Inval in Haarlemmerliede. Tijdens deze bijeenkomst kunt u uw vragen stellen en uw mening geven. Op deze avond zijn ook vertegenwoordigers aanwezig van de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen. Met deze gemeenten worden de verdiepende gesprekken gevoerd.
8 juni 2016	H'liede	H'meer	Op verzoek van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude presenteren de drie potentiële fusiepartners zich aan de inwoners, ondernemers en gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude.
15 juni 2016		H'meer	Advertentie in het Witte Weekblad: Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Haarlemmermeer, Natuurlijk Verbonden.
15 juni 2016		H'meer	Advertentie in het [HW?]: Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Haarlemmermeer, Natuurlijk Verbonden.
15 juni 2016		H'meer	Artikel in het Witte Weekblad: in de column van burgemeester Weterings wordt de laatste stand van zaken
16 juni 2016		H'meer	Artikel in de InforMeer: een verslag van de bewonersbijeenkomst van 8 juni in Halfweg ten aanzien van de fusie.
20 juni 2016		H'meer	Advertentie in huis-aan-huisblad De Kanaalgraver: Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer, Natuurlijk verbonden
21 juni 2016	H'liede	(H'meer)	Commissievergadering: De commissieleden bespreken alle verzamelde informatie en gegevens van het toekomstproces. Dat doen zij op basis van een eindrapportage met afsprakenlijst. De afsprakenlijst is een vergelijkend overzicht van toezeggingen en afspraken van Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen. Meerdere bewoners spreken in. Burgemeester Weterings spreekt in.
23 juni 2016		H'meer	Artikel in de InforMeer. De gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft besloten om met de gemeente Haarlemmermeer het fusietraject aan te gaan.
27 juni 2016	H'liede		nieuwsbericht: Toekomstproces: raad kiest fusiepartner op dinsdag 28 juni 2016
28 juni 2016	H'liede		Gemeenteraad in Haarlemmerliede en Spaarnwoude beslist over fusiepartner. Meerdere inwoners spreken bij deze vergadering in.
29 juni 2016	H'liede		nieuwsbericht: Toespraak door burgemeester Pieter Heiligers inzake fusiebesluit
7 juli 2016	H'liede		nieuwsbericht: Haarlemmermeer stemt overtuigend in met fusie Haarlemmerliede Spaarnwoude

8 juli 2016	H'liede		8e Horizon en Stip-krant: In deze uitgave van het huis aan huis-blad is het fusiebesluit en het verdere verloop van het herindelingsproces toegelicht.
5 oktober 2016	H'liede	H'meer	Medewerkers HenS aanwezig op personeelsfeest HLMR
6 oktober 2016	H'liede	H'meer?	nieuwsbericht: Bestuurlijk convenant vastgesteld; fusie weer een stap dichterbij
12 oktober 2016	H'liede		Digitaal Nieuwsblad na parallelle raadsbehandeling Bestuurlijk Convenant op 6 oktober
13 oktober 2016		H'meer	InforMeer: idem + column burgemeester Weterings over Bestuurlijk Convenant
3 november 2016	H'liede	H'meer	Lancering gezamenlijke website www.haarlemmermeerhaarlemmerliede.nl met o.a. het waarom, het tijdsplan, info over de inloopbijeenkomsten en aanzet Q&A
3 november 2016	H'liede		Publicatie nieuwe huis aan huis-uitgave (opvolger van Horizon & Stip) met o.a. dubbelinterviews en quotes van politieke partijen
3 november 2016		H'meer	Speciale bijlage in huis aan huiskrant: idem als H'liede
3 november 2016	H'liede	H'meer	Uitnodiging via website en social media voor inloopbijeenkomsten op 7, 21 en 29 november
7 november 2016	H'liede	H'meer	1e Inloopbijeenkomst voor belangstellenden in Zwanenburg; verslag inclusief uitspraken van bezoekers op gemeenschappelijke website geplaatst. De reacties zijn niet veel maar overwegend positief. In het Witte Weekblad van 9 november wordt hier verslag over gedaan.
8 november 2016		H'meer	Ondanks diverse suggesties uit H'liede voor een nieuwe gemeentenaam zijn beide gemeenteraden het er over eens dat de nieuwe naam 'Haarlemmermeer' wordt omdat in deze naam veel geïnvesteerd is en deze ook heel bekend is. O.a. HCnieuws heeft dit gepubliceerd (8 november) en het Haarlems Dagblad (16 november). Wel blijft er de wens voor een nieuw wapen en/of logo bij H'liede.
15 november 2016	H'liede		Presentatie over personeelsconvenant aan personeel H'liede door gemeentesecretaris en P&O-medewerkster; plaatsing hiervan op intranet. Medewerkster P&O H'liede gaat zelf aantal dagen per week in H'meer werken. Zij wijst medewerkers op mogelijkheden tot detachering of werkstages in H'meer het komende jaar.
16 november 2016	H'liede	H'meer	Tijdens dorpsraadvergadering Zwanenburg-Halfweg wordt nieuwe gemeenschappelijke gebiedsmanager voorgesteld (verslag in Witte Weekblad)
21 november 2016	H'liede	H'meer	2e Inloopbijeenkomst voor belangstellenden in Hoofddorp; verslag inclusief uitspraken van bezoekers op gemeenschappelijke website geplaatst. Ook hier zijn de reacties niet veel maar overwegend positief (verslag in Hoofddorp Vandaag)
22 november 2016	H'liede	H'meer	Colleges van beide gemeenten stellen het herindelingsontwerp en personeelsconvenant vast. De ambtelijke organisatie gaat al per 1-1-2018 samen (berichtgeving in HCnieuws)

23 november 2016	H'liede		Publicatie van het personeelsconvenant op intranet H'liede
24 november 2016		H'meer	Publicatie in InforMeer (gemeentebld H'meer) over toekomstvisie en uitnodiging voor inloopbijeenkomst in Nieuw Venne
28 november 2016	H'liede	H'meer	Jaarlijkse vergadering met dorpsraden in Hoofddorp, dit keer met dorpsraden van beide gemeenten
29 november 2016	H'liede		Gemeentesecretaris informeert medewerkers over vergadering van raadscommissie op 1 december over herindelingsontwerp en personeelsconvenant; tevens plaatsing van stukken op intranet.
29 november 2016	H'liede	H'meer	3e Inloopbijeenkomst in Nieuw-Venne; verloopt vergelijkbaar als de andere (veel raads- en collegeleden, weinig inwoners, geen kritiek); verslag inclusief uitspraken van bezoekers op gemeenschappelijke website geplaatst
30 november 2016	H'liede	H'meer	Burgemeesters Heilieggers en Weterings presenteren herindelingsontwerp aan de pers. Het Witte Weekblad bericht over de gemeentenaam, vlag en wapen en over het samengaan van de ambtelijke organisatie per 1-1-2018
1 december 2016	H'liede		Raadscommissie bespreekt herindelingsontwerp: Dorpsraad Spaarndam blijft pleiten voor samenvoeging met Haarlem, er wordt echter niet afgeweken van het herindelingsontwerp. Het karakter van Spaarndam als één dorp en het gelopen democratisch proces zijn belangrijker dan de niet eenduidige enquête van de Dorpsraad van juni 2016. Berichtgeving in het Haarlems Dagblad op 2 december.
3 december 2016		H'meer	Forza Haarlemmermeer wil gekozen burgemeester voor nieuwe gemeente (berichtgeving op NieuwsNL en Haarlems Dagblad)
6 december 2016	H'liede	H'meer	Bij raadsleden in H'liede leeft de wens naar een nieuw wapen, bij H'meer niet. Sommige raadsleden in H'liede zijn niet blij met de nieuwe gemeentenaam. Van inwoners komen echter weinig signalen over deze zaken. Berichtgeving Haarlem Dagblad 6 december, Witte Weekblad en HCnieuws op 8 december.
6 december 2016		H'meer	Bij raadsleden in Haarlem (vergadering commissie Bestuur in Haarlem) leeft de wens naar samenvoeging Spaarndam weer op (artikel in Haarlem Dagblad 6 en 10 december). Forza H'meer vindt dit politiek onbehoorlijk dat Haarlem zich hiervoor gaat inzetten en het genomen besluit niet respecteert. Ook andere raadsleden uit H'meer zijn het niet met Haarlem eens (berichtgeving in Haarlem Dagblad op 13 en 14 december).
11 december 2016	H'liede	H'meer	Medewerkers H'liede worden uitgenodigd voor kennismakingsmiddag 'op maat' in H'meer en worden door P&O gevraagd om 16 of 19 januari daarvoor te reserveren
13 december 2016	H'liede	H'meer	Beide gemeenteraden gaan akkoord met het herindelingsontwerp. Beide raden vergaderden hierover in Hoofddorp. Grenscorrectie rond Spaarndam is niet aan de orde (berichtgeving in Binnenlands Bestuur, HCnieuws en Haarlems Dagblad op 14 december)

15 december 2016	H'liede	H'meer	Het Herindelingsontwerp is digitaal en op papier ter inzage in de 6 grootste kernen van de nieuw te vormen gemeente. Belangstellenden worden oproepen hierop te reageren door het indienen van zienswijzen t/m 10 februari 2017 (publicaties op de websites en in diverse media)
16 december 2016		H'meer	Uitnodiging van medewerkers uit H'liede door Theo Weterings, burgemeester H'meer, voor de nieuwjaarsreceptie op 9 januari
medio december 2016	H'liede	H'meer	Plaatsing dubbelinterview in Op Stoom (personeelsblad H'meer) met twee sportmedewerkers uit H'meer en H'liede; verspreiding ook in Halfweg
21 december 2016	H'liede	H'meer	Tweede gemeenschappelijk publicatie van huis aan huis-uitgave over de gemeentelijke samenvoeging
22 december 2016		H'meer	Publicatie in InforMeer (gemeentebld H'meer) over herindelingsontwerp en indienen van zienswijzen
30 december 2016	H'liede	H'meer	Wat is de stem van de kiezer in de nieuwe gemeente waard? Analytisch stuk voor de kiezer over de partijen in de nieuwe gemeente (Haarlems Dagblad, 30 dec. in H'meer en 4 jan. in editie Haarlem)
2017			
2 januari 2017	H'liede	H'meer	Uitnodiging via website en social media voor voor informatieavond in het dorpshuis Spaarndam over het herindelingsontwerp
5 januari 2017			Oproep om zienswijze in te dienen over het herindelingsontwerpen en om naar informatieavond in het dorpshuis Spaarndam te komen gepubliceerd in het Haarlem Dagblad
9 januari 2017	H'liede	H'meer	Nieuwjaarsrecepties: medewerkers uit H'liede aanwezig op nieuwjaarsreceptie voor medewerkers H'meer. 's Avonds bij nieuwjaarsreceptie in Halfweg wordt met bewoners positief teruggekeken op fusiebesluit en idem vooruitgekeken naar uit te voeren acties (ook Haarlems Dagblad, 10 januari)
9 januari 2017	H'liede	H'meer	Medewerkers H'liede krijgen uitnodiging met programma voor hun vakgebied op kennismakingsmiddagen op 16 of 19 januari
16 januari 2017	H'liede	H'meer	Goed bezochte informatieavond in Spaarndam met bewoners, dorpsraad, raadsleden, wethouders en beide burgemeesters. De beoogde samenvoeging van Spaarndam blijkt vooral in Haarlem een issue te zijn, Spaarndammers zijn overwegend positief over de samenvoeging met H'meer (zie ook het Haarlems Dagblad en het Witte Weekblad van 18 januari).
16 januari 2017	H'liede	H'meer	Kennismakingsmiddag 1e helft van medewerkers uit H'liede met de gemeente H'meer en hun vakgenoten in Hoofddorp
19 januari 2017	H'liede	H'meer	Kennismakingsmiddag 2e helft van medewerkers uit H'liede met de gemeente H'meer en hun vakgenoten in Hoofddorp
19 januari 2017	H'liede		Nieuws over de verdere aanpak van de samenwerking aan medewerkers gemaild op intranet geplaatst: inclusief plan van aanpak fase II, concept sociaal plan, contactgegevens projectorganisatie samenvoeging, memo budgetbeheer en kaders preventief toezicht)

medio januari 2017	H'liede	H'meer	Plaatsing dubbelinterview in Op Stoom (personeelsblad H'meer) met de gemeentesecretarissen uit H'meer en H'liede en met artikel over de kennismakingsmiddag tussen de collega's van beide gemeenten
25 januari 2017	H'liede	H'meer	Uitgebreid verslag op de websites over de gesprekken op de informatie-avond in Spaarndam, o.a. over veranderingen en samenwerking met buurgemeenten
26 januari 2017	H'liede	H'meer	Convenant BOR ondertekend: afspraken over de gemeenschappelijke Bijzondere Ondernemingsraad; op intranet geplaatst
2 februari 2017			Volgens een lid van dorpsraad Spaarndam hebben Spaarndammers de voorkeur voor Haarlem, zie artikel in het Haarlems Nieuwsblad van 2 februari
7 februari 2017	H'liede		Overzicht personele bewegingen, uitwisselingen en detacheringen naar H'meer op intranet geplaatst
8 februari 2017	H'liede	H'meer	De beide gemeenten tekenen samenwerkingsvorm met Stichting opvang Haarlemmermeer/Dierenbescherming en reiken Meer voor Elkaar-pluim uit (zie ook Haarlem Dagblad)
9 februari 2017			Gemeente Haarlem heeft zienswijze ingediend voor één Spaarndam, bij Haarlem (Haarlems Dagblad, 9 februari)
17 februari 2017	H'liede	H'meer	Het herindelingsontwerp heeft in totaal 214 zienswijzen opgeleverd, waarvan er 194 ondersteunend waren en 20 met een kanttekening. Aangekondigd wordt een hoorzitting op 23 maart 2017 met de beide gemeenteraden in de Zoete Inval in Haarlemmerliede, waarbij de indieners hun zienswijzen kunnen toelichten (zie ook Haarlems Dagblad van 20 januari)
20 februari 2017	H'liede		Presentatie persoonlijke coach en loopbaanadviseurs uit H'meer in H'liede; in persoon en door plaatsing op intranet

III. Gemeenschappelijke regelingen

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GBKZ)	Belastingen
Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ)	Sociale dienst
Gemeenschappelijke Regeling Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West Kennemerland	Onderwijs, leerplicht
Gemeenschappelijke Regeling Informatie Technologie (GRIT)	ICT
Recreatieschap Spaarnwoude	Recreatie, beheer
Werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland (Paswerk)	Werk, participatie
Veiligheidsregio Kennemerland	Veiligheid

Gemeente Haarlemmermeer

Samenwerkingsverband	Taakveld
AM Match	Werk, participatie
Amstelland Meerlandenoverleg	Bestuur, belangenbehartiging
Cocensus	Belastingen
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Milieu
Recreatieschap Spaarnwoude	Recreatie, beheer
Veiligheidsregio Kennemerland	Veiligheid